

FOAIA POPORULUI

PREȚUL ABONAMENTULUI:

Pe un an 4 cor. 40 bani,
Pe o jumătate de an 2 cor. 20 bani.
România, America și alte țări străine 11 cor. anual.
Abonamente se fac la „Tipografia Poporului” Sibiu.

Foaie politică Apare în fiecare Duminică.

Telefon Nr. 146.

Adresa telegrafică: »Foaia Poporului«, Sibiu.

INSERATE:

să primesc la BIROUL ADMINISTRAȚIEI
(Strada Măcelarilor Nr. 12).

Un șir petiț prima-dată 14 bani, a doua-oraă
12 bani, a treia-oraă 10 bani.

Gândurile noastre la Anul nou.

Iarăș ne aflăm în preajma unui an nou. Se cuvine, deci, să aruncăm o scurtă privire asupra anului, care e pe sfârșite.

Nu mai încape nici o îndoială că anul 1913 a fost bogat în tot felul de întâmplări: unele bune, altele rele. A le înșira pe toate acestea nu ne permite locul.

Căutând a ne da seamă de stările din lăuntrul țării noastre, facem constatarea dureroasă, că populațiunea întregii țări se află într'o sărăcie, care în decursul anului acesta a crescut mereu.

Acum se pare, că o să ne apropiem de vremuri mai bune. Se așteaptă, ca banii să se mai ieftinească, deși atâția bani ca în anii trecuți tot n'o să mai fie în curând printre oameni. De aceea noi nu putem din destul sfătui poporul nostru dela sate, ca să fie cu deosebită grijă cum își întrebuințează cei vr'o doi bani, ce biată și-i agonisesc cum pot.

O nădejde mai bună ne cuprinde văzând cum înaintează România. Frații noștri de-un sânge și de-o lege au avut un an de mărire și de vază națională, cum n'a mai fost altul dela 1878 încoace. Iar aceasta trebuie să ne înveselească și pe noi, fiindcă înaintarea și vaza României se resfrânge în oarecare măsură și asupra noastră.

Astfel vedem, că după marea biruință a României în conflictul balcanic, — asupritorii noștri politici încep a se gândi, că pornirile lor de până acum n'o să ducă la bine.

Dar sunt încă mulți șoviniști maghiari, cari mai bine ne-ar soarbe într'o lingură de apă, decât să audă, că să ni se dea drepturi egale. Și fiindcă numărul acestor șoviniști e foarte mare, noi tare puțin credem, că între Români și Maghiari se va putea ajunge la o pace *cinstită*. Cărmuitorii noștri se gândesc la pace siliți de împrejurări, iar nu de voie bună.

Noi Români, se 'nțelege de sine, că vrem și dorim pace, dar o pace, care să ne asigure o viață națională românească liberă, atât pe terenul politic, cât și pe cel economic și cultural. Altcum, decât o umilire pentru un os de ros, mai bine luptă și suferință până în sfârșit.

Drepturi egale și condiții de traiu mai ușoare pe seama maselor poporului nostru! Asta ne trebuie, altcum nu va fi pace în vecii vecilor! Alte declarații nu mai facem, fiindcă ne-am spus părerea noastră în diferite rânduri. Iar frumosul titlu din fruntea acestui ziar, numit „Foaia Poporului”, cuprinde în sine un program întreg, pe care nu mai este de lipsă a-l tot repeta la începutul fiecărui an.

Războiul balcanic și Români.

De George Fleșariu, c. și r. maior în retragere, Aigen-Salzburg.

Ca o furtună, care însoțită de fulgere și trăsnete, răstoarnă tot ce-i stă în cale, așa se deslănțuise odată furia păgânilor Turci asupra bătrânei Europă, prădând, jăfuind, omorând și arzând tot pe unde treceau, umplând de groază și de spaimă popoarele și țările creștine și pe împărații lor. Ura păgână să îndreaptă mai cu samă asupra legii Domnului nostru Isus Christos și de groaza turcească tremura și se clătina credința creștinească în sufletele credincioșilor, căci chiar Sultanul (împăratul) turcesc, după căderea Constantinopolului (Țărigradului) în mâinile lui, a intrat călare în biserica creștină și cu sabia lui a răsturnat sfânta Cruce de pe altar, ca semn, că stărpit trebuie tot creștinismul. Ca cetele de lăcuste se revărsară hordele turcești peste țările creștine, topind totul în calea lor și stăpânirea turcească să tindea mereu, coplesind chiar și Ungaria întreagă sub aripele urgiei păgâne. Oastea turcească ajunsese până în fața Vienei (Beciului) în inima Europei.

Fiori de frică și de groază cuprindeau toată creștinătatea. Numai șiroaie de sânge a celor trecuți prin sabia și glonț, și prin iataganul turcesc, numai sate arse și câmpii pustiite, numai lacrimi, jale și vaete rămăneau pe urma Turcului păgân.

Mii și milioane de nevinovați, copii și femei, au fost răpiți din sinul familiilor târați în robia turcească, ca cei mai mulți să nu se reîntoarcă iară. Sute de ani a ținut această stăpânire înfiorătoare, până ce în sfârșit începă a se sguđu sub povara păcatelor sale și a blăstămățiilor descărcate asupra ei din gura milioanei de creștini nefericiți.

Oștirile turcești au fost respinse de vitejia oastei noastre împărătești și prin armele eroilor Români, cari au format totdeauna un zid puternic, de care s'au sfărâmat atâtea oștiri turcești și alungate apoi de marii viteji români, cum a fost Ștefan-cel-Mare, apoi Români ungureni Ioan Huniade, Mateiu Corvinul ș. a. Eroul prinț Eugen cu viteaza sa armată împărătească a scos apoi pe Turci din toată Ungaria și i-au aruncat peste Dunăre, în Balcani. Cu ajutorul vitezei armate române, sub eroul său Domnitor Carol în anul 1878, prin învingerea dela Plevna, Turcii au fost mai departe dați înapoi cu o postată, din care din mila României s'a format Bulgaria. Stăpânirea turcească rămase numai peste mijlocul și partea de meazăzi a Balcanului, după ce a mai fost scoasă de Austro-Ungaria și din Bosnia și Herțegovina.

Astfel din marea împărăție turcească

mai rămase numai o parte mică în Europa.

Dar fiind Turcul stăpân peste mai multe țări și popoară din Asia vecină, Turcia era încă și acum o țară destul de puternică și formă una din cele 7 puteri mari ale Europei, ba era chiar limba de cântar între cele două grupări dușmane, adică între Germania, Austro-Ungaria și Italia deoparte (numită Tripla-alianță), și între Anglia, Rusia și Franca (numită Tripla-antantă) de altă parte.

Turcia, însă, în loc să se întărească prin o domnie bună și dreaptă față de popoarele ei, a dat tot înainte cu asuprirea acestora, chinându-i și sugându-i pe sușii ei, Bulgari, Greci, Sârbi și Macedo-români și ținându-i în orbiceala întunecului, lipsiți, sărmanii de ei, de școli, de drepturi omenești și de toată bucuria, de care se bucură azi toate națiunile în țările stăpânite cu înțelepciune și cu dreptate.

În felul acesta și Turcia, ca și alte surori ale ei astfel rău stăpânite, a slăbit rău și a devenit o uscătură de țară, seacă de viață și o rușine a veacului luminelor, în care trăim și în care nu se mai suferă asupritori și asupriți, ci numai popoară liberă cu drepturi egale.

Dar Turcia scorburosă n'a voit s'asculte de glasul vremii și să sloboadă din jugul robiei pe nefericitele ei națiuni, în care au tras sărmane veacuri de ani. Și așa s'a sfârșit și cu răbdarea lor, ale căror lacrimi, jale și suferințe a umplut de milă și de durere inimile fraților lor de un sânge din țările vecine, precum au stărnit și mânia și ură contra Turcilor în toate țările și la toate popoarele libere. Plină cu vârf a fost cupa amarului și întreagă stăpânirea turcească era putredă până în temelile ei. O vâjălie mai lipsia, ca totul să se prăbușească, ca popoarele chinuite, prin o singură trăsăritură, să scuture lanțurile sclăviei și prin o puternică smuncitură să scoată din țigini tirana domnie turcească, sub care au gemut peste 500 de ani și s'o culce la pământ.

Această vâjălie, care trebuia să vie, a fost războiul sugrumaților contra sugrumătorilor, adică înfiorătorul război balcanic, început în toamna anului 1912 și sfârșit abia acum după un an. Indemnați și ajutați de Tripla-antantă, în frunte cu Muscania (Rusia), micuțul Montenegro, Bulgaria, Sârbia și Grecia au tras sabia din teacă și s'au aruncat cu toții, din toate părțile asupra Turcilor cu parola de: „*Libertate fraților noștri*” și cu o furie și poftă de răsunare precum nu s'a pomenit mai mare.

Sosit-a „împlinirea vremii“, sosit-a „Ziua de plată și răsplată“.

În semnul sfintei Cruci, pe care sabia sultanului călare pe cal, a fost doborât-o de pe altarul creștinesc ca semn al sfârșitului creștinismului, — tot în semnul acestei cruci a slobozit regele Nichita primul glonț de tun în robia turcească, ca semn al sfârșitului ei în Europa. Lupta crâncenă s'a început, o luptă pe moarte și pe viață, care a ținut un an întreg. Atâta jaf și pradă de avere, atâta pustiire de mână de om, atâtaucidere chiar și de bătrâni neputincioși, de bolnavi zăcânzi în pat, de femei și copii nevinovați, încă n'a mai văzut moșneagul Bâlcă, în sinul și împrejurul său. Trăsăturile puștelor, urlăturul tunurilor, vaetul muritorilor, țipetul greu-răniților despicau văzduhul. Sulurile de fum și limbile flăcărilor din satele date pradă focului răspândeau groază și spaimă, iar roșăța ceriului prin foc, ilumina noaptea văile, munții și câmpiile acoperite cu miile de trupuri moarte, și înroșite de sânge omenesc.

Tot Balcanul clocotea de groaza răsbunării, care 500 de ani a clocotit înăbușită în piepturile subjugărilor. Sute de mii de nefericiți, cea mai mare parte nevinovați, au fost trecuți prin sabie, prin glonț ori prin foc, sau lăsați înadins să moară de foame ca prizonieri, cari la urmă își mai chinuiau zilele și cu hrană din scoarță de arbori. O rușine a veacului, în care trăim, o crimă fără păreche, un păcat strigător la cer și o pată neștearsă, anume de pe fruntea Bulgarilor, cari au săvârșit cele mai grozave cruzimi, după cum scriu martori englezi trimiși la fața locului, cari au aflat chiar fântâni umplute cu cadavre de Turci, aruncați de vii acolo.

*

Împărăția noastră, Austro-Ungaria, n'ar fi trebuit să sufere astfel de grozăvenii la granițele ei. Dacă arde în vecini, trebuie să sai să ajuti la stângerea focului. Dacă s'au încăerat vecinii Tâi și să omoară unii pe alții, trebuie să sai să-și împaci după dreptate. Bărbații de stat și miniștrii împărăției noastre au greșit rău, că au stat cu mâinile în sân, deși armata noastră puternică și vitează, de două milioane de soldați, așteptă cu nerăbdare porunca de luptă, asemenea armatei române, tovarășul nostru credincios. Noi prin puterea noastră am fi putut face, ca popoarele să scape de sub jugul turcesc fără aceste grozăvenii ale războiului și ne puteam lua și noi partea noastră din averea rămasă după Turcii alungați de pe ea.

Dar n'am făcut nimic, s'au împărțit toată moștenirea turcească, cam la 150,000 kilometri pătrați între vecinii noștri, iar noi am rămas *cu buzele umflute*. Armata noastră mobilizată cu jumătate de milion voynici s'a trimis iară acasă, fără să fi dat o singură pușcătură. Noi am greșit grozav. Am spus eu în articoli pe larg, că ce pagube v'om avea în viitor, că am privit nepăsători cum ne-au încunjurat primejdiile, cari ne vor trezi curând.

România a avut noroc, că văzând că noi nu mișcăm nimic, s'a desfăcut de tovarășia cu noi și și-a văzut singură de treabă. Văzând adecă, că Bulgarii, Sârbii și Grecii, după ce au repus pe Turci, au început a se bate între ei pentru împărțirea prăzii luată Turcilor, — România a lucrat minuat: înțeleptul ei rege în fruntea armatei române, c'am o jumătate de milion voynici, a trecut Dunărea și-a luat partea ea și a

silit pe Bulgari, pe Sârbi și pe Greci să se împace, că de unde nu, s'ar fi sfâșiat între ei și poate încă și azi mai dăinuia furia războiului.

Dacă dela începutul războiului ar fi lucrat România așa, apoi azi ar fi și frații noștri, *Macedo-românii*, popor liber, în țară unită și liberă. Dară amara lor soarte i-au împărțit între 4 vecini, sfâșiindu-le viața lor națională. Soarta lor e tare tristă.

România trecând Dunărea a câștigat cam 8000 kilometri pătrați pământ nou și cam 300,000 locuitori noi; apoi nu-i vorbă, a mai scos și drepturi naționale pentru orfanii frați Macedo-români în țările lor nouă.

Un merit neperitor, mare laudă și recunoștință din partea Europei întregi și-a câștigat România prin facerea de pace și prin stângerea focului războiului balcanic. Vaza și prețul României, acum după răzbelul balcanic, au crescut nespuse de mult. În locul Turciei culcate la pământ, este acum România limba la cumpănă între cele două grupări dușmane, Tripla-alianță și Tripla-antantă. *Învingerea va fi pe partea aceluia, unde va fi România cu 700,000 voynici, „toți șoimi de prin Carpați“* cu vitejia lor neîntrecută de nime, cu „*șeptele lor vieți în pieptul de armă*“.

România se numără între cele mai bogate țări și de aceea poate ține o armată așa de puternică, adecă acum 5 și în curând 6 corpuri de armată, pe lângă 16, câte are Austro-Ungaria, care în asemănare cu România ar trebui să aibă 36 corpuri de armată. Armele române vor fi hotăritoare în războiul cel mare european, care va veni de sigur, căci înarmările se fac în toate statele cu o iuțală nebună și cu cheltueli pe cari popoarele în curând nu le vor mai putea suporta. Astfel va trebui să urmeze o încăerare, care va cutremura toată Europa.

Deci acum, după răzbelul balcanic, România și cu ea *toată Românimea* au un rol și un preț precum n'au mai avut încă niciodată. Acum li s'au deschis ochii la toți să vadă marea putere și însemnătate a Românismului întreg, ca un mare zid despărțitor între Slavism și Germanism (între Slavi și între Nemți.)

Vrea bătrâna Europă să fie pace între acești doi uriași dușmani de moarte, atunci zidul românesc, despărțitor între ei, adecă Românimea întreagă, trebuie ținută și întărită cu orice preț. Iară dacă cei doi urieși europeni, — Slavismul și Germanismul, — vor voi cu tot prețul să se măsure și să se ia „la trântă“, atunci încă de cu vreme va căuta fiecare să atragă Românismul pe partea sa.

Și că eu drept vorbesc și cunosc bine lucrurile, iată ca dovadă: că România îi căciulită azi de toți; toți îi fac frumosul și se îmbulzesc a o câștiga, ca pețitorii la fata bogată și frumoasă și din neam mare. Are fata asta și frați și surori, apoi pețitorii se pun iute și cu aceștia pe picior bun: România formând inima Românismului întreg și având frați în țările vecine, iată că și de aceștia, de frații miresii, „i-a prins dragostea“ pe toți — cari au lipsă de România.

Muscarii lasă să între iară limba românească în bisericile din Basarabia, de unde au fost scos-o; Ungurii au ajuns în încurcăla mare, după ce au scos limba românească din biserică unită a Haidudorogului. Un adevărat Hai-dul-dracului de lucru încurcat acum. Prim-ministrul Tisa nu vrea să-l întrecă Muscarii cu daruri pen-

tru frații miresii și iute i-a chemat pe Români la sine, la Pesta, să le vorbească dulce și frumos despre „împăcare“.

Dar nu îndemnat de „*Doamna Dragoste*“ o face *Domnul Tisa* aceasta, ci o face silit de „*Domnul Musai*“ și de „*Cocoana Groază*“.

De pe culmea Balcanului croncâne acum dihania de „*Groză*“ în mod mustrător: „*Dați drepturile cuvenite popoarelor, face-le-ți dreptate, faceți pace cu ele!*“ — „*Ascultați de glasul timpului, care strigă mereu: Libertate, egalitate și frățietate!*“ „*Vă grăbiți să nu Vă afle primejdia nepregătiți, slăbiți și neputincioși, învrăbiți și sfădiți într'olaltă, cum a aflat pe Turcia, care acum trântită la pământ, cu botul pe labe și cu mare căință ascultă croncănirea „Groazei“ de pe culmea Balcanului, — dar este prea târziu acum. Popoarele și-au făcut ele singure dreptate.*“

La noi nu vor așteptă, ca să-și facă popoarele singure dreptate. La noi s'or face *toate pe cale pacinică și legală*. Și s'or face acum foarte iute, căci grozavele întâmplări din Balcan silesc a se face. Împărăția noastră, Austro-Ungaria, va fi nu numai o împărăție mare, ci și o împărăție puternică și de nime biruită, — dacă va face dreptate tuturor popoarelor ei, — fiind ea atunci o mamă bună și dreaptă a tuturor popoarelor ei, sub al cărui scut să se afle bine, ca la sânul mamei sale, fiecare fiu al patriei noastre.

Românii vor fi ca unii din cei dintâi, cari își vor primi drepturile lor. Frații mândrei mirese trebuie să împăcați, această o cere sora mireasă cu toată hotărârea ei. Noi să fim, cum am fost totdeauna, cei mai credincioși fii ai patriei și ai ai tronului, precum și ai scumpei noastre națiuni. Să ne mândrim cu fapta, că suntem de un neam mare, din vița lui Traian, că avem frați puternici în jurul nostru, fiind la olaltă peste 14 milioane de Români *credincioși fii ai mai multor state*, dară *toți fii unei singure națiuni*, legați de ea, prin aceeași dulce limbă, prin același sânge, prin aceeași cultură și prin acele gânduri și dorințe.

În anul nou 1914 intră bravul și harnicul popor român cu așa *frumoase nădejde într'un viitor fericit, ca nici odată încă până acuma*. Azi numele românesc este un nume de fală, de laudă și de mândrie în toată lumea. *Ție, țărâtime română, Ție îți dorim An-nou fericit*, căci toate sunt după Tine și prin brațele Tale harnice, toate sunt după scumpa opincă românească. Mărire ei! Căci după ea este *mărirea noastră națională*.

Gazetele nemțești și Românii din Ungaria. În timpul din urmă gazetele nemțești din Austria și Germania se ocupă tot mai de aproape cu starea Românilor din Transilvania și Ungaria, ceea ce încă dovedește din deajuns, că afacerea aceasta a ajuns de însemnătate europeană.

Cele mai multe din aceste gazete recunosc, că Românilor li-se fac în Ungaria multe nedreptăți, o dovadă aceasta, că cărmuitorii noștri nu mai pot astupă gura gazetelor cinstite din străinătate. Între acestea se numără și foaia din Berlin numită „*Vossische Zeitung*“, care în numărul dela 31 Decembrie n. 1913 a publicat un articol, unde se fac o seamă de destăinuirii senzaționale asupra politicii maghiare șoviniste. E de observat, că gazeta susnumită e una dintre cele mai cu vază între-

Moile Berlinului, fiind totodată și cea mai veche. Articolul, intitulat „Ungurii, Români și arhiducele Francisc Ferdinand“, a fost trimis din Viena, iar în el se spune, între altele, următoarele:

„Numirea contelui Czernin ca ministru austro-ungar la București a fost foarte rău primită de Maghiari. Conte Czernin este dintr-o familie mare cehă; el se bucură de o mare încredere, ba chiar de prietenia moștenitorului nostru de tron Francisc Ferdinand. Cu ocaziunea numirii lui a trebuit să se aleagă o persoană, careia să i-se poată încredința sarcina de a delătura stăvile turbure dintre România și Austro-Ungaria și să împiedece depărtarea politicii României dela Tripla-Alianță spre Tripla-Antantă, cu atât mai mult, cu cât în ultimul timp România părea hotărâtă pentru o asemenea schimbare.

„In acest caz s'ar fi ajuns la o stare îngrijitoare pentru monarhia habsburgică, chiar și dacă România nu ar fi dușmană monarhiei, dar ar avea o ținută neprietenoasă și prin urmare ar fi ajuns un contrar serios și politicii din Orient a Germaniei. Noul ministru austro-ungar la București are chemarea să aducă lucrurile iarăș cum au fost mai înainte.

„Un diplomat ungar n'ar putea face aceasta, fiindcă chiar și numai prezența lui în București ar fi în paguba acestui plan, deoarece Românii din regat sunt îndârjiți pentru purtarea mașteră a Ungurilor cu Românii din Ungaria. Numirea contelui Czernin, bărbatul de încredere al arhiducelui moștenitor, care l'a trimis la București, e de mare însemnătate pentru România, cu atât mai mult cu cât se cunosc gândurile arhiducelui moștenitor în cauza naționalităților din Ungaria.

„Pentru numirea lui Czernin e de mare însemnătate faptul cunoscut tuturor, că el (Czernin) nu află de bună purtarea de până acum a Maghiarilor față de Românii din Transilvania și Ungaria. Aceasta a spus-o Czernin și într-o carte a sa, unde, fără a arăta cine știe ce ură față de Maghiari, zice că e nedreaptă și de nesuportat politica de naționalitate maghiară.

„Insuși Tisa recunoaște, că ar trebui să se ajungă la o împăcare cu Românii din patrie. Dacă izbutește aceasta, atunci ar urmări liniște în lăuntru țării, iar monarhia n'ar mai fi amenințată de pericolul, că va pierde prietenia regatului român. Dar

el știe și înțelege bine, că legăturile prietenești cu România nu pot fi trainice cât timp în Ungaria Maghiarii și Românii se dușmănesc. Ba își dă seama și de aceea, că desfacerea României de Tripla-Alianță ar putea ajunge foarte periculoasă pentru Ungaria. De aceea Tisa dorește pace între Români și Maghiari.

„Pacea nu se poate însă ajunge în felul cum e acum cârmuită țara. Trebuie să se lase la o parte gândul, că Ungaria se ajungă „stat național maghiar“, fiindcă în ea locuiesc 11 milioane de Germani, Români, Slovaci, Croați, Sârbi și Ruteni. Până când Maghiarii nu se lasă de această „ideie“ nu ne putem nici gândi la o împăcare între Români și Maghiari“.

Gazetele ungurești sunt foc și pară contra acestor constatări ale uneia dintre cele mai cu trecere foi germane, cum e „Vos. Zeit.“. Dar de s'ar pune Jidano-Maghiarii tot în cap, — așa stau lucrurile de prezent.

Constatări la Anul nou.

De Chimu.

A trecut iarăș un an. Anul 1913. Acest an e dela Nașterea Domnului nostru Isus Christos.

Și acum, când pășim pe pragul altui an, ne stă bine, dacă privim îndărăt la acest an trecut; să vedem bun a fost, sau rău a fost; cum ne-a aflat și cum ne-a lăsat?

Săraci și năcăjiți ne-a aflat pe noi Românii de sub coroana sfântului Ștefan, mai săraci și mai năcăjiți ne lasă! Criza de bani n'a încetat. Nu sunt bani. Cari sunt, sunt scumpi de mama focului. Usurile ne omoară, ele ne îngroapă mai tare decum am fost îngropați. Am fost siliți a replăți din capitaluri chiar atunci când nu aveam de unde.

Bucate n'au fost. Potopurile au nimicuit părți întregi de țară. Grindina tot asemenea.

Brațele de muncă mai vânjoase: feciorii și bărbații mai tineri au fost siliți să străjuiască marginile țării, iar casele lor îngrămădite de copii rămași flămânzi pe drumuri și brezele lor goale.

Ne-au apucat toamna cu hambarele goale și hainele rupte; cu foamea și sărăcia în spate. Mai știm, că noi toamna ne-am îndatinat a ne plăti dările. Acum din ce să le fi plătit? Bucate nu-s. Vitele

le mănăm în târg, cari biată le mai avem, dar nu le cere nimenea.

Și în loc ca țara, cârmuirea, chiar în timpul acesta să ne sară în ajutor, să fie mai cu cruțare față de noi cu scoaterea dărilor, chiar acum a fost mai înversunată. Notarii — se spune — au primit poruncă de sus, că de nu scot dările nu vor primi salare. Deci la licitație!

Toate orașele și orașelele au fost inundate de vitele țărănilor, târite fiind din partea antistiei comunale pentru a se licita. Iată stăpânirea cum ne-a ajutat în năcazuri!

Nu e destul că n'avem ce mânca, nu e destul că plătim băncilor 12—16% interese, mai vine și stăpânirea să ne liciteze vaca din jug și țoalele de pe pat. A fost greu anul 1913 pentru noi Românii din statul ungar.

Acum când pășim peste pragul noului an, mai întâi să rugăm pe Dumnezeu să ne dea un an de mângâiere după cest rău din trecut.

Să ne punem apoi pe lucru și mai cu samă pe cruțare. Să ne tocim lucrurile așa, ca mai bine să ducem lipsă, decât să facem datorii. Acum mai bine ca ori și când am putut vedea, ce însemnă a lucra cu bani străini. Banul străin nu-i al tău și pace. Il cere îndărăt când vrea și nu să uită că oare din ce il vei face să-l dai îndărăt.

Am lăcomit, mai anii trecuți, la bani ieftini, pentru cari am cumpărat pământ scump, iar acum l'am fi dat pe jumătate prețul, dar n'am avut cui. Și licitațiile ne bat la ușe!

E vorbă să nu lăcumim la banii altuia, să ne plinim năcazurile din puținul nostru, căci în criza de acum acel om a fost mai fericit, care n'a fost dator la nime.

Ș'apoi uitați-vă bine! De ce să trudem noi pentru alții? Noi să muncim din greu pentru noi, dar nu pentru alții! A da interese multe e a lucra pentru altul. Sau nu e așa?

Să cumpărăm pământ pe banii noștri, dar nu pe banii altora. Să cruțăm și din cruțarea noastră să ne sporim moșia. Când am putea face așa, atunci am putea zice, că suntem un popor nu numai muncitor, ci și cruțător.

Doresc tuturora an mai bun decum a fost cel trecut.

An nou fericit!

Cu paloșul.

98

Poveste vitejască din vremea descălecatului Moldovei

de

Radu Rosetti.

(Urmare).

LIII (53).

In care vedem că Românii pun mâna pe Cetatea Neamțului dar nu pe Balc.

Cavalerul Ulrich pusese pe Fritz Winkelmann de strajă la fântână. Dacă Ion Creangă se prefăcea că este somnoros, apoi Fritz era somnoros cu tot dinadinsul. Deoarece știa bine ungurește fusese din acei însărcinați să îndemne pe slujitorii lui Balc să beie cât mai mult. Deși era de felul său om cumpătat și avuse grijă să aducă de multe ori ulcica la gură fără a bea dintr'însa, nu-i fusese cu putință să îndemne pe Unguri să-și golească ulciorul fără a deșerta și el din din când în când

pe a lui. Fusese trezit numai cu greu dintr'un somn adânc pentru a-și face rândul; acuma capul îl durea, iar picioarele i se păreau de plumb. La începutul străjii se primblase pe dinaintea fântânei, făcând câte douăzeci și cinci de pași înainte și douăzeci și cinci înapoi, dar după o bucată de vreme, simțindu-se cumplit de obosit, se așeză pe marginea ghizdeiului și își răzămă capul pe mâinile încrucișate asupra suliții.

Noaptea era senină, luna încă nu apăruse; liniștea cea mai desăvârșită domnea pretutindeni. Oșteanul care se lupta greu cu somnul, fu în sfârșit învins de el și așipi, dar numai pentru puțină vreme. Sgomotul unor bolovani care se deslipeau de pereții fântânei și cădeau în apă îl trezi. Într-o clipă Fritz fu în picioare, cu sulița în cumpănire și cu privirea ațintită spre fântână. Luna răsărise în toată strălucirea și, la lumina ei, se vedeau nu numai toate amănunțimile ghizdeiului dar și începutul păreților. La început urechile lui nu au-

ziră nici un sgomot, se părea că totul reîntrase în deplină tăcere. Cu încetul însă i se pără că aude ca un foșnet, apoi scârțitura făcută de o verigă asupra unui cârlig de fier, apoi iar un foșnet și iar o scârțitură. Oșteanul făcu un pas spre fântână, și i se pără că, sub ghizdeiu, în fața lui, vede ceva alb mișcându-se.

Fără a mai sta la gânduri, îndreptă într'acolo o puternică lovitură de suliță. Sulița lovî în ceva care nu era nici piatră, nici lemn și în care fierul întră, dar, când voi să-l scoată, nu numai că nu putu, dar simți o puternică smuncitură, care îl făcu să-și piardă cumpătul și să cadă peste cap în fântână.

Când Fritz sărise în picioare, spada lui se lovide cu putere de ghizdeiu fântânei. La auzul acestui sgomot, Ion Creangă, care acuma aștepta din clipă în clipă semnul năvălirii, se ridică pe un cot. Văzu pe Neamț lovind cu sulița în fântână apoi, spre marea lui mirare, îl văzu dispărând într'însa, cu capul înainte. Ion sări în pi-

Penzia economilor.

De stud. iur. Gh. Comşa.

Se va părea lucru ciudat multora, dacă în rândurile ce urmează voi arăta, că nu numai oficianții statului, învățătorii, preoții, notarii și alții se împărtășesc de penzie, ci nu peste multă vreme și ceice muncesc în ale economiei pot zice despre ei înșiși, că au penzie.

O străduință deosebită a oamenilor dela conducerea țării noastre a fost, ca și clasa aceea a muncitorimii, care e legată mai strâns de pământ, să fie asigurată la zile negre. Pentru aceasta s'a înființat încă în anul 1900 pentru țara întreagă *Cassa de ajutorare a muncitorimii economice*. De atunci și până astăzi chiar și cel din urmă poporean al nostru a putut vedea pe părții cancelariei comunale niște tipărituri mari în limba ungurească despre acea Cassă de ajutoare. Însă puțini vor fi știut, că acele tipărituri vorbesc despre îmbunătățirea sortii acelei mulțimi, care își câștigă pâinea prin munca brațelor.

Puțini dintre oamenii noștri dela sate vor fi primit sfaturi dela notar, preot și învățător despre rostul aceluiașezământ al statului, care se împarte în 4 despărțăminte și ajută cu bani pe membrii la caz de nevoie. Acel așezământ, adevărat Cassa de ajutorare a muncitorimii economice din țara întreagă, în anul 1912 a primit încă un despărțământ, care se numește al penziei și prin articolul de lege VIII din 1912 îndreptățește pe fiecare cetățean, care își asigură câștigul de frunte prin muncă economică, să se înscrie de membru.

Membru al acestui despărțământ poate fi oricare cetățean ungar, care a împlinit 14 ani, și trăiește din muncă economică. Nu numai bărbații, dar și femeile se pot înscrie și nici nu sunt mari taxele ce trebuie plătite. La primirea în lista membrilor se plătește taxa de 1 coroană, iar ca taxă de membru 10 (zece) coroane pe an în două rate (rânduri) plătite pe câte o jumătate de an înainte.

Acei membrii, cari împlinesc 65 de ani și 10 ani de-arândul au plătit regulat taxa anuală de 10 cor., au drept de penzie și atunci, când pot încă lucra și astfel acestora le va fi cu mult mai înlesnit traiul. Mărimea sumei, ce o capătă acești membri, adevărat membrii trecuți de 65 ani, atârna

dela anii ce îi au la penzie. După zece ani primesc pe toată viața 60 coroane la an și în chipul acesta în doi ani de zile își reprimesc banii plătiți ca taxă de membru, ba capătă cu 20 cor. mai mult. Suma de 60 cor. se plătește la mâna membrului în rate lunare la sfârșitul lunii. Dacă însă cineva a plătit taxa de membru mai mult de zece ani, atunci suma ce o va capătă va fi după fiecare an mai mare cu șase coroane. Așadară după 11 ani va capătă 66 cor., după 12 ani 72 cor. și așa mai departe, dar suma cea mai mare e de 240 coroane.

După cele spuse va zice cu tot dreptul cineva, că nu se plătește să se înscrie de membru nime, pentru că e prea târziu să capeți penzia la vârsta de 65 de ani. E adevărat, dar trebuie să se știe că ocupațiunea cu economia e cea mai sănătoasă și prin urmare aici e mai sigur, ca ori la care altă ocupație, că vârsta aceasta va fi ajunsă și lăsată. Și dealtcum penzionarea oficianților încă se face pe lângă condițiuni de natura aceasta. E adevărat, că la alte fonduri nu se cere să fii de 65 de ani, dar sunt condițiuni în altă formă.

Însă articolul de lege VIII din 1912 s'a îngrijit, ca membrii să fie ajutamați și înainte de vârsta de 65 ani. Se cere însă, ca celce voiește să fie ajutorat să dovedească cumcă zece ani de-arândul a plătit taxa de membru și că nu mai poate lucra nici în așa măsură, ca să câștige cel puțin a treia parte din câștigul pe care-l poate avea alt muncitor economic din aceeași comună. Dacă deci în timp de zece ani a fost membru și după acești ani nu mai poate avea câștigul amintit, atunci capătă ajutor anual ca și când ar fi împlinit 65 de ani. Astfel după 10 ani va fi ajutorat pe tot timpul slăbiciunii cu 60 cor. la an, iar peste 10 ani după fiecare an cu 6 cor. mai mult. Nici aici suma cea mai mare nu poate trece peste suma de 240 cor., care face suma ce o plătește cineva ca taxă de membru în 24 de ani. De sine înțeles aici e vorba de persoane, cari nu pot lucra din cauza slăbiciunii, carea i-a cuprins și nu mai poate fi nădejde curând, că vor putea să lucreze.

Legea amintită însă a ținut seamă și de aceia, cari din cauza nenorocirilor nu pot să lucreze. Celce nu poate să câștige nici una din patru părți pentru traiul pro-

priu, va fi ajutorat cu 240 cor.; celce câștigă totuși una din patru părți, capătă 180 coroane și așa mai departe, astfel că ajutorul cel mai mic e suma de 60 cor. la an.

Ce va fi însă de acei membrii, cari mor în urma împrejurărilor nenorocoase? Legea a hotărât ca familia celui răposat să capete un ajutor de 400 coroane odată pentru totdeauna. Dacă membrul, stins din viață în urma oricărei nenorociri, lasă după sine mai mulți ca doi copii, atunci familia capătă începând dela al 3-lea copil cu 100 cor. mai mult după fiecare copil. Celce moare fără urmași are spese de înmormântare în suma de 100 cor.

Sunt însă pe deplin încredințat, că după toate acestea se mai ivește o întrebare. Și anume: Ce va fi cu banii acelor membrii, cari mor moarte naturală și nu din cauză de nenorocire? E ușor a răspunde la această întrebare, dacă cutare și cutare membru moare după zece ani; dar ce vi fi când moartea naturală vine înainte de împlinirea celor 10 ani? După prescripțiile legii familiei îi rămâne odată pentru totdeauna jumătate din taxele (sumele) plătite, iar copilul răposatului are drept la cel puțin 100 cor., dacă răposatul a fost cel puțin de doi ani membru la despărțământul de penzie.

Iată dară, că acest despărțământ înființat în anul 1912 e un adevărat fond de penzie pentru muncitorii pământului. Acest fond încă nu s'a înființat nici de doi ani și totuși are peste douăzeci de mii de membrii. Membrii de acum vor primi deci penzie peste 9—10 ani, de sine înțeles ceice vor împlini 65 de ani, iar ceice vor fi în decursul acestui timp năpăstuiți vor primi ajutoare.

E de dorit deci ca și dintre muncitorii noștri de pământ să se afle mulți, cari să se înscrie la acest fond, căci peste 10 ani și ei se vor bucura de roadele acestui așezământ. Bătrânețea e grea dela al 65-lea an și chiar înainte de aceasta e grea, dacă dau nenorociri peste capul omului. În amândouă aceste cazuri așezământul amintit e o adevărată binefacere pentru economii. Nu mai încape îndoială, că economii noștri, au priceperea recerută și au minte sănătoasă. Un poet al nostru a zis, că țaranul nostru e mai cuminte și mai isteț ca țaranul din țările mai luminate. Și așa și

cioare: la un șuier ușor din gura lui, toți Românii se sculară cu arma în mână, gata să se răpadă.

Fără a zice un cuvânt, Ion arăta cu mâna spre fântână. Neamțul de strajă lipseă, dar nimic nu se vedeă; nimic nu se auzea: liniștea era desăvârșită.

Oamenii începuse să creadă că Ion visase când, deodată se văzu ieșind din fântână, deasupra ghizdeiului, un braț acoperit cu zale, urmat de un coif lucitor, apoi ieșiră două umere și un piept înzăuat și un oștean sări în curte, scoțând paloșul din teacă. Doi țărani înarmați cu baltage îl urmară numai decât și unul din ei dădu strigătul cucuveicii.

— Ai noștri! zise Ion Creangă. Voi, cei aleși de mine urmați-mă, și se răpezi spre poarta de sub turnul cel mare, dând țipetul cucuveicii și urmat de douăzeci de străjări; ceilalți se îndreptară spre acei ieșiți din fântână.

Ștefan, îndată cum puse piciorul în curte, se uitase de jur împrejur. Văzu pe

Creangă alergând spre poartă cu străjării și, când auzi strigătul cucuveicii pornind din mijlocul lor, înțelese că ei sunt tovarăși de luptă. Ceilalți străjări se apropiase acum de el și Stoica Prisacariu dădu din nou strigătul cucuveicii. Ștefan se uită repede înapoi, din fântână ieșise până atunci vre-o cincisprezece oameni, iar capetele și umerile altora apăreau neconținut.

Dar străjării nemți care se aflau pe turnul cel mare și pe cel dinspre Apus zăriră adunătura dela fântână și strigară:

— La arme! Dușmanul este în Cetate.

Însă de abia ieșise aceste cuvinte din gura lor și amândoi cădeau cu capul sdorbit sub loviturile străjărilor români, care se află pe lângă fiecare din ei. Străjării de pe celelalte turnuri și posturi nu putură să apuce să strige, căci fiecare avea de luptat cu tovarășul său român, care se năpustise asupra lui. Din toate părțile se auzea acuma sgomot de arme.

— Dumneata vei sta în curte, vei aduna oamenii noștri și te vei împotrivi la acei

din dușmani, care ar voi să se ieie după mine, zise Stroiță lui Prisacariu, eu iau cu mine zece oameni de ai noștri și străjării câți au rămas și mă duc să pun mâna pe Balc, și zicând aceste cuvinte se răpezi la scara care ducea la odăile locuite de Cavalerul Albrecht, unde știă că se adăpostesc oaspeții.

Cavalerul Ulrich, care se scoboră din turnul cel mare cu Conrad, auzise sgomot și strigăte în curte și veni în grabă, blăstămând scara îngustă care se învârtea neconținut.

Când ajunse jos, sub turn, cei doi străjări nemți erau de mult doborâți la pământ și legați, iar ușa odăiții sbura în țanduri sub loviturile de topor ale Românilor. Cavalerul și Conrad, răpezindu-se asupra lor cu spada ridicată, ei se dădură înapoi, dar înainte ca cei doi oșteni să fi putut purta o singură lovitură, erau apucați pe la spate, trântiți la pământ și legați burduf.

Tot atunci o chingă de fer care ținea

este. In privința acestui așezământ de stat prin urmare vor înțelege ușor, că le înființat mai mult pentru aceia, care se ocupă cu economia și că și pentru aceștia vin zilele negre și grele.

Conducătorii poporului vor trebui să arate adevăratul rost al acestui fond și de sigur și între țărani noștri se va sălășlui atunci un mai mare duh de cruțare. Căci de sigur ceva trebuie să pună la o parte ca să poată plăti taxele la vreme. Se va mări și dorul de viață în mulți țărani, cari poate au avut ceva avere, însă în urma împrejurărilor au ajuns la sapă de lemn. Și la urma armelor va aștepta un mai mare număr de oameni lipsiți, moartea cu mai multă tihnă și mare va fi mângâierea bătrânului gârbovit, când se va gândi la lucrul cel bun ce l-a făcut pregătindu-se din bună vreme pentru zilele din urmă, căci „nu-s tinerețe fără bătrânețe“.

Afacerea cu „împăcarea“ româno-maghiară

Încă nu s'a lămurit, nici că se va face ceva, nici că nu se va alege nimic din tot lucrul. Luni în 5 Ianuarie n. 1914 s'a dat din partea delegaților comitetului național român următoarea știre:

„Convorbirile între ministrul-președinte ungar Tisa și delegații (împuterniciții) comitetului partidului național român s'au continuat în zilele din urmă. Aceste convorbiri s'au purtat asupra tuturor afacerilor, cari stau în legătură cu împăcarea, prin ceace s'a ajuns ceva mai departe cu limpezirea lucrurilor. Dar neputându-se ajunge la o izbândă în toată forma, consfăturile iarăș s'au amânat, rămânând ca în timpul cel mai apropiat să se înceapă din nou.

„Motive ușor de înțeles au îndemnat însă amândouă părțile, ca deocamdată să țină totul în secret în ce privește desfășurarea acestor consfătuiri. Prin urmare diferitele destăinuri și știri ale unor ziare (ungurești! *Red. F. Pop.*), fiind lipsite de temei, induc pe oameni în rătăcire și par a fi răspândite anume cu gândul de-a produce o desorientare.

„Intr'un timp scurt consfăturile se vor sfârși, când apoi se vor da în publicitate lămuriri amănunțite, cari vor desfășura întreaga afacere.

„Și până la acest termin lumea noastră românească poate fi încredințată, că comitetul național își înțelege datoria și lucrează în deplină conștiință a răspunderii sale“.

Acestea sunt lămuririle date din partea delegaților români. La consfăturile susnumite au luat parte domnii: Teodor Mihali, Iuliu Maniu, Valer Braniște, Aurel Vlad, Octavian Goga, Vasile Lucaciu, Alexandru Vaida-Voevod și Vasile Goldiș.

Inainte de a trece mai departe amintim, că foile jidano-maghiare continuă cu atacurile contra lui Tisa care, după ele, vrea să „tradeze“ patria. Numai gazetele aproape de guvern sunt mai domoale, ele spun să se aștepte cu răbdare sfârșitul consfăturilor.

In fruntea la toate stă „Pesti Hir-lap“ și „Pesti Naplo“, foi opoziționale. Acestea se întrec în atacuri murdare, atât la adresa Românilor, cât și a lui Tisa, care stă de vorbă cu Românii.

Minunile cele mai mari le pune pe hârtie „Pesti Hir-lap“. Intr'un număr din zilele trecute, prăpădiții de Jidani dela această foaie au început a striga: Ghivalt! ghivalt! că România s'a aliat cu Serbia pentru cazul când ar fi atacată vr'una din ele ori ar trebui să se apere contra la vr'o mare putere. Sau cu alte cuvinte: Jidani dela susnumita foaie au aflat despre învoiala secretă dintre Serbia și România contra Austro-Ungariei, care învoială există însă numai în capul descreerațiilor Jidani din Budapesta. Doar lucrurile acestea s'au desmintit nu de mult.

Asupra consfăturilor se ține totul până acum în secret. Cu toate acestea, deputații Sași sunt în plină mișcare prin Budapesta, pentru a afla cum stau consfăturile pentru pace între Români și Maghiari?... Tot asemenea și gazetele lor, îndeosebi „Tageblatt“-ul din Sibiu, se ocupă zilnic cu stările dintre Români și Maghiari, Români și Sași, Maghiari și Sași, etc.

Sașii se tem, săracii, că dacă cumva s'ar întâmplă, ca să se ajungă la o înțelegere între Maghiari și Români, — aceasta se va face în paguba lor. De, mai știi, n'o fi așa!? Ba în zilele acestea s'a svonit,

că deputații Sași ar fi ocupându-se cu gândul, că de cumva — în urma înțelegerii între Maghiari și Români, — ei să sufere ceva, atunci vor eși din partidul guvernamental.

In numărul dela 10 Ianuarie n. 1914 „Tageblatt“-ul din nou se ocupă cu eventuala pace dintre Maghiari și Români. De data aceasta înșiră o seamă de lucruri, cari ar fi punctele de căpetenie, pe baza cărora se va încheia pacea. Aceste puncte le în după gazeta „Vilag“ din Budapesta, care scrie, că pactul (înțelegerea) cu Românii se va face în aceeaș formă cum s'a făcut cu Sașii la 1890. Apoi continuă „Tageblatt“-ul:

„Se poate ca pactul româno-maghiar să se facă după al Sașilor. Poziția poporului românesc nu se poate însă asemăna cu cea a Sașilor, din cauză că Românii sunt de zece-ori mai mulți decât Sașii. Prin aceasta și puterea Românilor față de Maghiari e cu totul alta, un lucru pe care noi (Sașii) nici odată nu-l putem ajunge. Pe de altă parte regatul României, care e în vecinătatea noastră, stă cu totul altcum la spatele Românilor de aici, ca de pildă cum ne poate stă cineva nouă. Acestea ar fi deosebirile dintre noi și Români. Pe cealaltă parte, însă, situația Românilor va fi ca și a noastră, fiindcă ei încă vor recunoaște statul ungar în forma cum noi îl recunoaștem.“

Mai înșiră apoi foaia săsească o seamă de detaluri, pe baza cărora ar fi să se facă înțelegerea între Români și Maghiari. Iar într'un al doilea articol, în acelaș număr, „Tageblatt“-ul publică părerea a doi deputați sași, cari zic, că: „ei nu cred cu putință, cumcă ministrul-președinte Tisa va încheia cu Românii o astfel de învoială, prin care poporul săsesc să fie păgubit, deși el până acum a ținut cu credință la Maghiari. O astfel de învoială ar însemna, că grupei unei naționalități i-se deschide ușa, ca în acelaș timp celeilalte grupe să-i facă complimente pentru a eși afară“.

Cele câteva rânduri, scoase din cei doi articoli ai foii săsești, ne arată, că Sașii urmăresc cu mare interes consfăturile dintre Maghiari și Români. Iar la aceasta își au motivele lor, fiindcă văd, că puterea lor în această parte de țară devine tot mai mică și mai neînsemnată...

pe dinlăuntru dulapul alcătuind ușa odăii unde eră închis Mihu, se desprinse sub loviturile înviersunate ce-i erau purtate și căzî jos; Românii încetară de a mai lovi și, în ușa, apărî chipul Păunașului Codrilor. Un chiot de bucurie îl primi.

— Căpitane, îi zise Ioan Creangă apropiindu-se de el, ai noștri au pătruns în Cetate prin fântâna din curte. Pe Crijatul cel tânăr și pe trei Nemți îi ținem legați aice, sub poartă.

— Dați-mi un paloș, căci sunt fără arme, zise Mihu.

Un țaran îi întinse un paloș lung și lat.

— Zece oameni rămân aice cu Ion Creangă pentru a păzi poarta, poronci atunce Păunașul Codrilor, ceilalți mă urmează, și se repezi spre curte.

O găsi plină de Români, căci mai toți oamenii Părintelui Isaia ieșise din chioarcă. Oștenii nemți care ieșise din odăi pe jumătate îmbrăcați, fusesse, la ieșirea lor în curte, striviți sub un număr înzecit de dușmani, trântiți la pământ și legați. Nu-

mai vre-o doi, mai ageri, izbutiră să întrebuițeze armele și să rănească pe trei sau patru Români. Dintre aceștia însă nici unul nu dăduse în Nemți, mulțumindu-se să-i aducă la neputință.

Dar vre-o trei sau patru Unguri mai puțin beți decât ceilalți, alergând spre locuința lui Balc, de abie apucase să facă trei pași în curte și căzură măcelăriți sub loviturile Românilor.

— La odăile Nemților, acolo sunt acum slujitorii domnești, se auzi din mai multe părți.

Tocmai atunce Mihu ieșea de sub poartă, îndreptându-se cu pași repezi spre mijlocul curții; Stoica Prisacariu îl zări și-i ieși înainte.

— Să trăiești Căpitane! Mă bucur că te văd scăpat, îi zise el.

— Ce stați aice? răspunse Păunașul Codrilor. La locuința lui Balc! Trebuie să punem mâna pe dânsul. Cetatea întreagă nu face pentru noi cât ar face prinderea lui Balc.

— Intr'acolo s'o dus kneazul Stroici cu vr'o cincizeci de oameni, zise unul din Români. Noi, până acuma, am legat șase-șprezece Nemți.

— Dacă kneazul Stroici urmărește pe Balc cu atâția oameni, zise Mihu, sunt liniștit, el va ști să puie mâna pe dânsul. Trimite câte zece oameni la fiecare din scările care duc în rândul de sus, să nu lese pe nime să iasă, iar Dumneta rămâi în curte. Zece oameni să vie cu mine la închisori să scăpăm dintr'însele pe nenorociții care zac acolo, și Mihu porni spre temniță.

După fuga Ilenei nu mai fusesse pus nici unul din oștenii Cetății de strajă la închisoare unde nu se mai află nimeni închis. Mihu nu găsi în sală decât pe slujitorul ungar Lengyel Aron, lungit pe pământ și horăind cât patru. Unii din tovarășii lui Mihu, ridicau armele asupra lui, dar Păunașul Codrilor le strigă cu un glas amenințător:

— Nu vă este rușine să ucideți pe un

Din Budapesta se vestește, că consfăturile urmate între conducătorii partidului național român vor fi supuse dezbaterii comitetului întreg al partidului, care va fi conchemat în curând la o ședință. În această ședință cei zece membri ai comisiei (însărcinată cu purtarea consfăturilor) vor raporta comitetului întreg despre decursul schimbului de păreri, ce l'au avut cu Tisa. Totodată vor face cunoscut toate lucrurile, cari s'au ivit în decursul acelor consfătuiri. Comitetul partidului național român va avea apoi să hotărască, dacă cererile puse de contele Tisa pot fi considerate de bază pentru continuarea consfăturilor sau nu. Comitetul se va întruni îndată după Bobotează la Budapesta.

Dupăcum am mai spus, delegații Românilor nu pot încă destăinui cuprinsul consfăturilor, fiindcă Tisa le-a cerut cuvântul asupra acestui lucru, declarând că el încă nu va destăinui nimic deocamdată. Avem însă semne și informații indirecte, din cari constatăm, că ceea ce Tisa și cum vrea el să „împace“ pe Români — e o nimica toată, sunt lucruri mărunte, sunt fărîmituri asupra cărora un popor de milioane nici nu poate stă de vorbă. Iar dacă fruntașii noștri totuși au făcut aceasta, noi credem că au fost călăuziți numai de gândul curat de-a cunoaște puțin mai deaproape apucăturile asupritorilor noștri politici.

De aceea așteptăm glasul aleșilor neamului nostru, cari sau să ne vestească încheierea unei păci *cinstite*, — cuviincioasă pentru un popor de aproape patru milioane, — sau dacă nu să dea glasul de alarmă pentru o tot mai bună organizare politică a noastră. Am răbdat și suferit atâta timp, — vom mai răbdă puțin și de acum încolo! Biruința tot numai a noastră trebuie să fie în viitor! Dacă n'a pierit poporul nostru până acum, — în viitor cu atât mai puțin se va putea întâmpla aceasta. Prin urmare: decât o pace umilitoare, care se producă numai desorientare în rândurile noastre, mai bine o luptă politică îndârjită față de acei asupritori politici, pentru cari noi suntem buni numai a le da cătane și dări! Steaua lor *trebuie* să se întunece azi-mâne, iar luceafărul nostru va răsări atunci cu atât mai mândru și mai strălucitor!...

om care doarme; să nu care cumva să-i faceți ceva. Treziți-l.

Dar oamenii se căzniră în zadar să trezească pe Ungur; el, la toate încercările lor răspundea numai prin horăituri. Mihi se duse la ușile tuturor chiliilor și bătă într'însele, zicând cu glas tare:

— Români au pus stăpânire pe Cetate; Balc este în puterea lor. Eu slobod pe acei care zac în închisoare. Cei închiși să bată în ușă.

Dar în zadar, nimeni nu-i răspundea, căci nimeni nu era închis.

— Mergeți de-mi aduceți aici pe unul din oștenii nemți, poronci Mihi în sfârșit.

În curând doi oameni veniră, aducând pe un Neamț a cărui brațe erau legate după spate. Era Gottfried Schuster: Mihi îl recunoscu îndată.

— Noi ne cunoaștem mai de mult, zise el Neamțului, iar întâlnirea noastră de astă primăvară o fost spre binele Dumitale.

— Așa este, răspunde Gottfried, care ca aproape toți oștenii din Cetate vorbiă bine românește.

1913.

S'a rostogolit pe drumul
Vecinicii și-acest an,
Cum s'ar rostogoli 'n vale,
De pe coastă-un bolovan.

Bolovanul lasă urmă
În pământ, pe unde trece;
Vai dar anul, ce se duce,
N'a lăsat una, ci zece.

Incepù cu promisiunea
De-a fi an bun și mănos,
Ca mai târziu să devie
Arțăgos și furios.

Ploi și grindină 'n hotară
Ne trimise cât mai des,
Poate vrù să ușureze
Munca noastră la cules.

Ne făcu se 'ndrăgim focul
Și în luna lui Cuptor.
Chiar și criza o trimise
În sezonul băilor.

Aduse holera 'n țară
Și cu pușca la picior
Ne ținu în primăvară
Tot cu gândul la omor.

Dar la ce povestea-i tristă
O-am mai repeta, când sună
Și-așa ceasul despărțirii?
— Hai să-i zicem: cale bună!

1914.

Fii bine venit în lume,
An-nou, ce apari în prag!
Cu nădejdea 'n al tău bine
Îți eșim în drum cu drag.

Adù pace 'ntre popoare
Și 'ntre frați bun înțeles,
Nu lăsa să încolțească
Dujmănia așa des.

Pe ogoare dă-ne ploaie
Și soare la timpul său,
Ca veacuri să se vorbească,
An-nou, de belșugul tău!

Ferește casele noastre
De boale și de năcaz
Să răsune 'n sate numai
Jocuri, cântece și haz.

Dă bătrânilor putere,
Tinerilor drag și dor;
În botezuri și ospete
Fi anul cel mai cu spor.

Din partea noastră-ți promitem:
C'om fi harnici, cruțători;
Vom lucra în zi de lucru,
Ne-om ruga în sărbători.

Fii bine venit în lume,
An-nou, ce apari în prag;
Cu nădejdea în mai bine,
Te salutăm azi cu drag!

Petrea Dascălul.

O altă caracterizare la Anul nou.

Înc'un an din sânul vieții
S'a mai scurs în vecinicie,
Dar am așteptat cu toții
An cu soț în loc să-i vie.

Că doar nu-l mai plânge nime
Anul care ni s'a dus,
Că îl știm prea bine 'n lume
Câte rele ne-a adus.

Și ne-a smuls moartea amară
Pe un mare ideal,
Cel mai renumit din țară:
Șoimul Vlaicu din Ardeal...

Am avut destulă jale
În cel an nenorocit,
Cădeau ploi torențiale
Zi de zi necontentit.

Am călcat acum pe pragul
Unu-i nou an pe pământ,
Cum ne-a fi de-acum norocul
Ști-va Dumnezeu cel Sfânt!

Că tot trec în vecinicie
Anii zilelor amare,
Făr' ca cineva să știe
Rostul zilei viitoare.

Dar să ne rugăm de Domnul
Tuturor ceresc Părinte:
Să ne-aducă de-acum anul
Zile cât mai fericite,

Să coboare sfânta pace
Între neamul omenesc,
Și 'n iubire a petrece
Traiul nostru pământesc.

V. G.

— Atunce, zise Mihi, la rândul Dumitale fă-mi și mie un bine. Spune-mi unde stă închisă fata pe care o adus-o Balc cu dânsul în această Cetate?

— Nu este închisă nicăiure, răspunde Gottfried, căci o fugit sunt acuma câteva ciasuri.

Trăsnetul dacă ar fi căzut asupra lui Mihi nu l'ar fi uimit mai mult decât cuvintele pe care le auzi dela oștean.

— Unde? Cum? întrebă el.

— La fuga ei, zise atunce Gottfried, am fost părtași cu toții, ca să împlinim dorința stăpânei noastre, a soției Cavalerului Albrecht. Încotro o apucat nu este la cunoștința mea. Știu numai că a fost dusă afară din Cetate din poronca Cavalerului Ulrich de cătră Hans Biedermann, care este Wachmaistrul nostru.

În zadar Mihi îi mai puse întrebări, Gottfried nu putu să-i mai deie nici o lămurire în privința Ilenei. În urma încredințării că nime nu se află închis în temnițele Cetății, Mihi ieși iar în curte. Aice găsi pe Stroici vorbind cu Părintele Isaia care venise și el în urma oamenilor lui, pe

scările de frânghie atârinate de cătră Bululete.

Călugărul cum pusese piciorul în curtea Cetății întrebase de Mihi și i se răspundea că Păunașul Codrilor este slobod și teafăr. Dar când îl văzu, fața lui se înveseli. Mihi cum îl zări se duse să-i sărute mâna, iar bătrânul, fără a zice un cuvânt, îi luă capul între amândouă mâinile și îl sărută de mai multeori pe obraji și pe frunte.

— Da, zise atunce Stroici, tocmai povesteam Părintelui că când ne-am suit pe scara care duce la odăile Cavalerului Albrecht, am găsit ușa dela rândul de sus închisă. Am dat-o jos dar cu mare greutate și cu multă pierdere de vreme căci era foarte grea și legată cu șine groase de fier, închisă prin o broască puternică și prin doi drugi groși de fier, încrucișați pe din dos. Am căutat peste tot locul, dar n'am găsit nici pe Cavalerul Albrecht nici pe Balc nici pe solul unguresc. Trebuie să fie ascunși în vre-o tainiță sau să fi fugit prin vre-o ieșire cunoscută numai Cavalerului.

(Va urma).

Cum a încercat să fugă trădătorul Goliescu.

— Pedepsit la muncă silnică pe viață, pentru înaltă tradare de patrie. —

Cetitorii nostri mai vechi își vor aduce aminte despre fostul căpitan în armata română Rodrig Goliescu, care astăvară a fost osândit la muncă silnică pe viață pentru înaltă tradare de patrie. Goliescu a voit adecă să vândă, — după cât s'a aflat, — Rusiei, planurile de mobilizare ale armatei române. Pentru această faptă, care e cea mai mare crimă, el a fost degradat și condamnat la muncă silnică pe viață, având a-și face pedeapsa în închisoarea dela Ocnele mari.

De aci Goliescu a încercat, mai zilele trecute, să fugă. Și anume într'un chip tare curios, fiind ajutat de doi frați cu numele Bogoslow. (După nume se pare, că aceștia încă ar fi ceva viță de poloni, ca și Goliescu cel romanizat). Vasile Bogoslow negustoriă cu linguri, de cari se pregătesc în închisoarea dela Ocnele-mari. Intr'o zi Bogoslow voiă să iasă pe poarta închisorii, având în spate un sac, în care se știa că

sunt linguri. Dar sentinela a observat cu mirare, că în sac mișcă ceva. Indată a somat pe purtătorul sacului să se oprească, iar cazul a fost raportat șefului de post, care numai decât a ieșit afară. Pipăind puțin sacul, — dupăcum se arată în partea de sus a chipului nostru, — a văzut că în el nu se poate să fie numai linguri. De aceea a ordonat deșertarea sacului. În fundul lui, ascuns sub linguri, a fost aflat trădătorul Goliescu, care avea la el 1500 lei, un revolver cu 25 cartușe, un pașaport unguresc și unul românesc, pe numele G. Bogoslow.

Nu mai decât Goliescu a fost pus în lanțuri, și, — după cât s'a putut află, — a fost transportat la închisoarea Telega, de unde n'o să mai poată scăpa, fiind acolo stricteță mai mare. Cei doi frați Bogoslow desigur că încă își vor căpăta pedeapsa meritată, pentru ajutorul ce-au voit

să-i deie unui trădător mizerabil. — Chipul nostru ne arată prinderea trădătorului, care e aflat în sacul cu linguri, dupăcum se vede în partea de jos a chipului.

Vorbe înțelepte.

Corbul înzadar se șterge, că negreța nu și-o perde.

Nu pune la sac vechiu petec nou, că te ține așa mai mult decât fața.

Cuvântul la omul viclean e ea undița la pescar.

Fapta bună-i o cunună.

Cine are barbă trebuie să aibă și pieptene.

Știrile Săptămîinii.

Sibiu, 10 Ianuarie n.

Cătră cetitori.

Cu numărul acesta foaia noastră intră în al 22-lea an al existenței, un timp foarte scurt în viața unui popor, dar destul de îndelungat dela înființarea unei gazete românești, ținând cont de împrejurarea, că noi, Românii, abia de câțiva zeci de ani am început a prețui ceva mai bine cartea și învățătura.

Că întrucât e de ușoară sau grea sarcina a redactă și tipări o gazetă populară, — asta nu voim a cerceta azi. Doar dacă amintim, că întocmai ca și iubitul nostru popor dela sate, tot astfel am simțit și noi greutatea din anii din urmă.

Dar dragostea și alipirea, ce zilnic ni se arată din partea cetitorilor nostri, ne-a dat mereu o putere uriașă spre țanta, ce ne-am luat-o, de-a ridică acest ziar popular până la cea mai înaltă treaptă posibilă: să-l mărim și să-l îmbogățim mereu în cuprins folositor pentru trebuințele poporului nostru.

Și nu ne îndoim un moment întru ajungerea acestei țante, fiindcă zilnic vedem cum vin iubiții nostri țărani, ca să cetească slova acestei gazete scrisă anume pentru ei.

Pe de altă parte se înmulțește mereu și numărul acelor Români vrednici, cari prin scrisul lor la această gazetă, voesc să contribuie la luminarea și înaintarea poporului nostru, vrednic de o soartă mai bună, care va trebui să vină cât mai curând.

Astfel chiar și în numărul de azi al foii noastre prezentăm cetitorilor nostri gândurile curate și dorul de înaintare a neamului nostru, cari se reoglindează prin cele scrise de dl maior în retragere *George Fleșariu* și dl *George Comșa*, absolvent de teologie și student la universitatea din Budapesta.

Cetiți, fraților, cu cât foc și dor pentru înaintarea poporului nostru scrie un ofițer român din armata împărătească. Aci veți afla, cum se plămădește azi viitorul neamului românesc; aci veți găsi cea mai mare dragoste a unui ofițer ieșit din opinca, dar de care nu se rușinează a zice azi, că ea (opinca) e fala noastră și în ea zace mărirea neamului nostru.

Iată, fraților, un adevărat om cu cultură și învățatură! El trăește de mulți ani departe de noi (în Austria), dar cu toate acestea n'a uitat poporul din mijlocul căruia a ieșit. Ci din contră, de când s'a început războiul balcanic, de când cu prietenia maghiaro-bulgară, dl maior *Fleșariu* a prins peana în mână și scrie în gazetele germane articoli de mare valoare pentru neamul românesc și contra șovinismului maghiar.

Astfel am văzut cum articolii dlui maior apar în „Gross-Oesterreich“ (Austria mare) din Viena, o gazetă care se cetește și la curtea domnitoare vieneză. Iar în acelaș timp alți articoli apar în „Tägliche Rundschau“ (Revista zilnică) din Berlin, o gazetă bine văzută la curtea domnitoare din Berlin, precum și în alte multe gazete germane. Și e mare treabă, ceace face dl maior *Fleșariu*. Dânsul lămurește lumea germană asupra stărilor dela noi și scoate la iveală asupririle popoarelor din Ungaria, îndeosebi însă nedreptățile față de Români.

Dar dragostea pentru popor l'a îndemnat pe dl maior *Fleșariu*, ca de Anul-nou să ne surprindă și pe noi cu articolul, pe care îl publicăm în fruntea foii de azi. Pentru această faptă îi mulțumim dlui maior în mod deosebit, știind cu câtă bucurie vor ceti sătenii nostri cele spuse de domniasa. Tot odată ne exprimăm dorința și speranța, ca dl maior să binevoiască a ne mai face și în viitor astfel de surprinderi plăcute.

Despre o altă afacere de mare însemnătate scrie în foaia de azi dl *George Comșa*, iarăș un vrednic fiu de țaran, care după absolvirea teologiei în Sibiu, n'a căutat cum să se așeze iute-iute în cutare parohie (poate prin proptele, cum ajung mulți), ci a plecat să studieze mai departe la universitate. Aci îl preocupă soarta poporului său, care va face bine, a ceti cu cât mai mare grije scrisese dlui *Comșa*. Asupra articolului domnieisale atragem deosebita atenție și a preoțimei și învățătorei noastre. Ar fi cu cale, ca să se lumineze cât mai mult poporul asupra acestor favoruri din partea statului. Peste tot, la noi s'a dat prea puțină atențiune ăstorfel de lucruri. Avem dreptul să cerem ajutorul statului! Să o facem deci, fiindcă dacă primim ceva ajutor dela stat, acela se adună tot dela noi, prin dări.

Asupra acestor doi articoli din foaia de azi am voit a atrage atenția cetitorilor nostri. Ar mai fi încă o seamă, ca de pildă cele scrise sub numele *Chimu* sau articolii dela rubrica „Economie“ etc. Dar aceasta ar duce prea departe. Credem însă că cetitorii nostri, cari urmăresc scrisul acestei foi, sunt în curat cu gândurile noastre curate, de-a face acest ziar tot mai bogat în cuprins de valoare netrecătoare. Călăuziți de aceste gânduri, dorim tuturor cetitorilor, colaboratorilor și sprijinitorilor foii noastre: An-nou cu fericire și bucurie deplină!

* * *

Atragem atențiunea abonaților nostri, că cu numărul acesta s'a început abonamentul pe anul 1914. Cine n'a plătit încă pe 1914 să trimită banii, ca astfel și noi să putem trimite foaia regulat, altcum în curând vom oprî foile celorce încă n'au plătit. La numărul 51 am adaus mandate postale spre acest scop. Abonații, cari plătesc în persoană la Sibiu, sunt rugați a aduce înapoi acele mandate postale, pe cari noi am făcut unele semne asupra abonamentului fiecăruia.

Numeri de probă încă trimitem la dorință oricui. E de ajuns a ni se scrie pe o carte postală numai adresa cum se cade a celuice dorește numeri de probă. Pe abonații cei vechi îi rugăm să stăruiască în cercul cunoscuților lor, ca cât mai mulți să aboneze „Foaia Poporului“, care e cea mai veche și mai bună foaie populară. Fiecare abonat vechiu va face bine să câștige măcar un abonat nou, ca astfel înmulțindu-se abonații foii, să o putem face tot mai bună, spre ciuda acelora, cari vreau să ne înfrice cu procesele. Banii se pot trimite și la olaltă cu un singur mandat (utalvány), numai adresele să fie toate bine scrise și descurcat.

Abonații cei noi încă pot lua parte la deslegarea găcitorilor, pe cari le-am publicat în numărul de Crăciun. Incercați cu

toții și deslegați acele găcitori interesante! De asemenea toți abonații cei noi primesc în cinste și câte un *Călindar de părete*, care e frumos tipărit în colorii și cu mai multe chipuri.

La trimiterea banilor scrieți totdeauna cât se poate de descurcat, pentrucă altcum se pot schimonosi numele fără voința noastră. Peste tot în aceste zile, când primim o groază de scrisori, ne rugăm o scrie fiecare cât se poate de lămurit.

Spre lumină. Azi un popor se judecă după gradul de învățatură, la care a ajuns. Învățătura se câștigă în școale. Cu cât un popor are mai multe și mai bune școale, cu atât e mai puternic, mai luminat și de alte popoare e luat în samă. România deși a avut și are și acum școale multe, ministrul a rânduit ridicarea încă a 640 școli la sate. Semne de întărire și luminare sunt acestea!

Logodiți. Dl *Aurelian Stefan Vlad*, funcționar la centrala „Albinei“ în Sibiu, s'a logodit cu d-șoara *Aurelia Bloțu*. — Sincere felicitări!

Din Săcădate. Primim următoarele: În comuna Săcădate (Țara Oltului) ni s'a dat ocaziune a doua zi de Crăciun, în 8 Ianuarie a. c., să luăm parte la un concert aranjat de preotul local gr.-cat. Ioan Dragomir. A fost un program bogat: Imnul Astrei, Răsunetul Ardealului, Susu-i dealul la păduri, Supărat ca mine nu-i, Declamare, Colindă de Tsaikowsky, Scumpă dragă copilă, Așa-i Românul, Hora Dobrojană, cari cântări ne-au cauzat momente plăcute și înălțătoare, fiind executate cu atâta precizie și esactitate, încât îți impunea, având înaintea noastră un cor compus din țărani și țărance, afară de d-șoara El. Grădinar, fiica dlui notar din loc, care pentru prima oară a pășit în public, achitându-și rolul de solistă mezo-sopran admirabil în piesa „Răsunetul Ardealului“.

Bunăvoința și zelul, de care a fost condus harnicul dirigent, preotul I. Dragomir e de lăudat, dovedind frumoase cunoștințe muzicale și dragoste de a cultivă în popor muzica națională românească. Au luat parte la acest concert, afară de popor, inteligența din loc fără deosebire de naționalitate, inteligența din jur încă a fost bine reprezentată prin preoți, învățători, notari, 1 avocat și funcționari de stat, rămânând prea îndestuliți cu rezultatul obținut al concertului. Isprăvindu-se programul a urmat jocul; însuflețirea și animația era la culme.

Ne-am depărtat din Săcădate cu frumoase impresii, convingându-ne de însemnătatea cântărilor, ca un însemnat mijloc de a cultivă și înveseli poporul ferindu-l în praznicul însemnat al Nașterii Domnului de multe alte obiceiuri rele, lăsându-l de capul lui. Acest fapt ar fi de dorit să se imiteze pretutindenea, dându-și-se poporului prilej, ca sărbătorile sfinte să fie prăznuite cu toată dragostea și iubirea creștinească, nu în obiceiuri nepotrivite și păgubitoare pentru el. — Munca purtată în direcția asta reclamă primadată cunoștință, apoi zel și abnegațiune, la început va fi obositoare, dar va aduce roade bune și folositoare. E de lăudat bunăînțelegerea, ce observasem între preot și notar, care reciproc se ajută și conlucrează la înaintarea comunei încredințată lor, iar poporul poate fi fâlos și mândru de astfel de conducători. Rom.

In fericita țară. Stăpânitorii noștri unguri, de câteori vorbesc de Ungaria spun, că ar fi cea mai fericită țară din lume. Aici poporul de rând, e scăldat în lapte și calcă pe colaci și plăcinte. Cât de adevărat e însă aceasta, se vede din vestea care ne vine de pe la Seghedin, unde în urma scumpetei și lipsei de lucru, familii întregi au ajuns la sapa de lemn, neavând nici ce mânca. Cauza este guvernul țării, care umblă după potcoave de cai morți, cheltuind banii pentru gogonița de „ideie“, în loc de a zidi și ajuta fabrici, în cari să lucreze cei ce nu au pământ, ca astfel cu plata ce ar căpăta-o să-și susțină familia.

Penzionări în Turcia. Două sute optzeci de generali, coloneli și subcoloneli au fost pensionați. Intre ei se află și șeful statului major Hadi Pașa și fostul ministru de războiu Chruschid Pașa, care în războiul balcanic a comandat al 10-lea corp de armată.

S'au săturat de țara lor... Pe timpul războiului balcanic, mulți oameni au fugit din războiu, nemai putând suporta greul luptelor. Ei au rătăcit din loc în loc, fără să știe unde sunt și în cotro merg. Pe trei din acești fugari, i-au prins poliția de graniță în Predeal, de unde au fost duși în Brașov. Ei erau încă tot în uniforma militară, de pe care ușor au fost recunoscuți.

Ciocnire de trenuri. În timpul din urmă s'au întâmplat în România mai multe ciocniri de trenuri, cari au răpus și vieți omenești. Mai nou se vestește din București, că pe linia București—Constanța s'au întâlnit două trenuri. Unul era încărcat cu butoaie de petrol (gaz) și benzin, celălalt era un tren de marfă gol. Au murit trei oficanți, iar doi sunt răniți greu. Petrolul și benzina s'a aprins, pricinuind astfel pagubă mare. Asemenea se anunță din Pilsen (Austria), că acolo s'a ciocnit un tren de persoane cu unul de marfă. Dintre călători sunt răniți greu patru, iar mai ușor 29.

Bani din America. După socoteala făcută de direcțiunea poștelor din Italia, lucrătorii Italiani duși în America trimit pe an celor rămași acasă la o altă sumă de 800 de milioane lei. Nu e mirare, că Italia a ajuns la o așa bunăstare cum e ea azi, când vedem fiii ei cruțând în așa măsură, ca să poată trimite atâta amar de ban. Ar putea lua pildă Românii noștri de la frații lor Italiani.

Dragostea, arz-o focul, a luat mintea unei tinere fete cu numele Ana Georgiu. În zilele trecute, ea călătoria în tren către Timișoara, când deodată a luat-o nebunia, și-a vărsat gaz pe haine și le-a dat foc, arzând scumpele și nefericita fată.

Fără inimă. Sunt părinți, cari viața întreagă muncesc și se gândesc cum să-și ferească copiii, pentru cari și-ar da bucuria viața, numai să-i vadă pe ei în bine. Copiii sunt bucuria părinților; dar nu bucurie a fost pentru Susana Kovaciu din Mișcolț, fata ei Maria, care era bolnavicioasă. Mama fetei în loc să-i fie milă de copilă, și în loc de-a o îngriji bine, a aflat mai cu cale să o închidă pe bolnava într-o cămară rece și întunecoasă, unde a aflat-o poliția, slabă, goală, ca vai de ea. Fata a ajuns în spital, iar mama fără inimă în cămara temniței.

Cerere românească. Cetim în foile maghiare următoarele: Prea Sfinția Sa Ioan Papp, episcopul Aradului, a înaintat o rugare orașului Arad, în care cere pe seama la nouă profesori dela pedagogie, pentru fiecare câte 1000 cor. bani de cortel anual. Cererea aceasta se bazează, după cum se scrie, pe o făgăduială făcută acum sunt 100 ani. Magistratul ocupându-se cu această cerere, a spus, că nu are cunoștință despre o astfel de hotărâre, dar roagă episcopatul să arete documentul amintit.

Grijiți de bani. Am sfătuit de multe ori pe țărani noștri, să fie cu grije când vin la oraș, căci sunt pungași cari le sterpelesc păralele din buzunar. Așa, Lunia trecută, ni se plângea o fată din Mărginime, că i-s'a furat câteva zeci de coroane, pe cari le-a agonisit în România ca servitoare. Fața ne spunea, că nu poate bănuți pe nime, fiindcă ea s'a trezit numai, că nu mai are banii la ea.

Rescoală într'o temniță. În temnița din Durha lângă Kairo (Egipt) a avut loc în 3 Ianuarie n. 1914 a rescoală între deținuții de acolo și personalul supraveghitor. Pe când o parte dintre întemnițați se aflau risipiți în afară de celulele temniței și erau urmăriți de aproape de supraveghitori, unul dintre ei se împotrivesc unui supraveghitor. Acesta era semnalul lor, căci în urma acestei împrejurări unii dintre deținuți au început a maltrata pe mai mulți supraveghitori. Atunci câțiva supraveghitori, cari au ajuns mai de grabă pe gangurile temniței, au început a trage focuri amenințătoare. Dar văzând, că pușcăturile lor sunt fără izbândă, au început a trage în carne vie. Scurt după această răscoală, la care au luat parte 1300 de deținuți, s'a făcut iarăși liniște. Au fost greu răniți 19 supraveghitori și 1 ofițer, iar dintre întemnițați au fost 41 omorâți și 53 răniți. Răscoala se crede a fi izbucnit în urma purtării prea rele și aspre a supraveghitorilor cu întemnițați.

O împăcare curioasă. Din Șoroștin (comitatul Alba inferioară) ni se scrie următoarele: În ajunul Crăciunului nemțesc două Țigance dela noi au plecat la colindat pe la Sași. Așa au intrat și la o Săsoaică, care pregătiă o găină pentru serbători. Țigancele, văzând găina ciupelită gata, pusă mai la o parte a căsii, au înfundat-o iute 'n traistă și-au plecat mai departe. Intr'un târziu a băgat de seamă și Săsoaica, că găina ei nu-i ca 'n palmă. A început deci a căuta încoace și încolo după Țigance, dar nu le-a aflat. Ba chiar și judele satului cu jurații au pornit după Țigance, dar găina nu mai era de aflat. În dimineața următoare le-au chemat pe Țigance la cancelaria comunală. Aci, recunoscând ele furtul, s'au împăcat de așa, că la vară să-i secere la Sas un loc de cinci ferdele. *Șoroșteanul.*

Ingropați de vii. Se știe, că în băile de piatră se folosește dinamită, pentru spargerea stâncilor puternice, unde mâna nu are putere a le zdrobi. Intr'o baie de piatră din Capmartin, în Franța, lucrătorii au pus un dinamit unei stânci, să o zdrobească. Fiind pus foarte mult dinamit, a aruncat bucăți din stâncă, în depărtare mare, acoperind și îngropând 11 oameni, dintre cari pe opt au izbutit să-i scoată afară, dar nenorociți pe întreaga viață. Trei au fost morți.

Vești rele din America. Dupăcum aflăm din mai multe scrisori, ce le-am primit la redacție, în America se simte, de câteva luni încoace, o lipsă de lucru tot mai mare. În multe părți s'au închis fabricile cu totul pe timpul de iarnă, iar altele lucrează mai puțin. Sunt poate sute de mii de muncitori fără lucru. Se dă cu socoteala, că numai din Ungaria vor fi la 10 mii de oameni, cari n'au de lucru.

Cum se lipește ce e rău. Până acum numai bărbații se duelau (sau cum se zice mai pe domnie: se băteau în săbii, sau cu revolvere). Acum vitejia asta, cam sălbatică, s'a lipit și de femei. În Paris două prietene foarte bune au ajuns la luptă cu săbiile, pentru un bărbat. Se vede, că dumniului trăgea cu ochiul la amândouă. Ele, ca să hotărască, cui să-i rămână bărbatul, s'au luptat între martori, până ce una își dete sufletul străpunsă de sabia celeilalte. Invingătoarea a rămas cu bărbatul, care dacă ar avea minte ar da-o cui nu-i trebuie, adică dracului.

Nenorocit din negrije. Primim următoarea știre: Marți în 24 Decembrie (în ajunul Crăciunului) servitorul preotului greco-catolic din Fărău (comit. Alba-inferioară) s'a dus cu carul după lemne în pădure. Punând lemnele în car, din negrije i-a căzut un lemn pe piciorul stâng, pe care i-l'a rupt numai decât. Sărmanul nenorocit zace acum în spital, iar femeia plânge acasă dimpreună cu doi copii.

O altă întâmplare curioasă de pe la noi e următoarea: Un Jidan prăpădit s'a luat la ceartă cu un Român, din cauză că acesta îi zicea Jidanului: mă! Spurcăciunii nu-i convenia vorba de: mă, dar Românului încă nici nu-i trecea prin cap să-i zică: domnule! — Foarte bine! *Un cetitor.*

Soartea omului. Ni se scrie: În noaptea de Marți seara spre Mercuri (30 Decembrie n. 1913) un finanț, — de altcum om de treabă, — care plecase dela Rășinari spre Ploplaca, a căzut jos pe drum, unde dimineața a fost aflat mort. El plecase la Ploplaca în afaceri de sigilare a căldărilor pentru ferberea rachiului, iar pe drum l'a ajuns o durere de inimă, de care suferia. A fost înmormântat în Ploplaca. *Un abonat.*

Uragane și vărsări de ape. Dupăcum se anunță din New-York (America), săptămâna trecută localitățile cu scalde de pe malurile de jos ale Newjersey au suferit foarte mult în urma unui uragan, care s'a deslănțuit cu toată furia asupra lor. — Puterea uraganului era înfricoșată, căci băntuia cu o repeziciune de 80—90 mile englezești pe oră. — Valurile mării erau grozav de umflate, așa încât au trebuit să iese din alvia lor, vărsându-se pe drumurile orașului. Mai mult a suferit orașul Seabright, unde valurile apei au nimicit pardoseala (podeala) orașului întreg și chiar multe temelii de-ale caselor au fost spălate și măturate în adâncul mării. Sărmana poporațiune era cuprinsă de o frică îngrozitoare. Locuitorii, rămași fără adăpost, ieșiau pe strade, aruncându-se în genunchi și rugându-se lui Dumnezeu pentru încetarea uraganului. — Afară de aceasta s'au întâmplat mai multe focuri în oraș, cari au fost puse de mâni rele. Pe lângă mari greutăți de muncă focurile au putut fi însă stânse. — Orașul, pe ale cărui străzi stă apa la o înălțime de un metru, este astăzi părăsit cu totul de poporațiune.

Convocare. Pe baza hotărârii luate în ședința conziliului direcțiunii și în conformitate cu dispozițiunile §-lui 13 din statute, se convoacă prin această a V-a adunare generală ordinară a „Reuniunii de înmormântare din districtul protopopesic gr.-ort. al Sibiului“, pe ziua de Duminecă în 1 Februarie st. n. a. c. după amiază la 3 ore, în localul școlii populare gr.-cat. din loc, cu următoarea ordine de zi: 1. Prezentarea raportului general pe 1913. 2. Cenzurarea și aprobarea rațiociniului pro 1913. 3. Eventuale propuneri independente. Dacă membrii reuniunii noastre la termenul indicat mai sus nu se vor întruni în număr provăzut în statute, adunarea generală se va ține negreșit Duminecă în 8 Februarie st. n. a. c., la aceeași oră și în aceeași localitate, cu atâția membrii, cu câți se vor prezenta. Sibiu, în 10 Ianuarie 1914. Iuliu Bardosy, director. Romul Boteanu, cassar.

Deschidere de cancelarie. Aduc la cunoștință, că cu începutul acestui an mi-am deschis cancelaria advocațională în Norich, strada principală Nr. 95. Dr. Clărieș Bănda, avocat.

O familie măcelărită. În orașul Zyclin de lângă Varșovia, în Rusia, trăia o văduvă foarte bogată. În zilele trecute au fost la ea în vizită doi feciori ai ei cu doi nepoței. Dimineața trecătorii au auzit plâns de copil în casă. Au intrat înăuntru, unde au aflat pe văduva, cei doi feciori și un băiat omorât. Se vede, că unul a scăpat, cine știe prin ce minune.

Unde duce pe om pofta de bani. În comuna Rectshol, aproape de Hamburg (Germania), răufăcători au intrat în biserică să fure. Când erau ocupați cu spargerea cassei de bani, a intrat în biserică caplanul. Bandiții numai decât l'au amuțit cu trei gloanțe de revolver. — Doamne, doamne, cum mai poți răbdă atâta răutate în lume!

Moarte grabnică. Marți seara, săptămâna aceasta, a fost aflat în strada Turnului din Sibiu un om, căzut jos la pământ, pe care poliția vrând să-l transporteze la casa orașului, până acolo a murit. Pe urmă s'a aflat, că numele răposatului este Ludwig Jakots de profesiune calfă de pielărie. El suferia de mai mult timp de o boală de inimă.

Sasul și Anul-nou românesc. Se duce un Român la vecinul său, care era sas, să-i gratuleze de Anul-nou.

— An-nou fericit, vecine! Să ție Dumnezeu roadă 'n câmp și să ne ferească de rău și de pagubă.

— No mulțam Hioane, mulțam! La noi trecut An-nou!

— Apoi, nu face nimic asta stăpâne, doar tot un Dumnezeu avem!

— No hie, Hioane, hia!

Ese Românul afară, fără să-i dea Sasul nici măcar un păhar cu vin.

Dar Românul pune mâna pe săcurea Sasului, care era în tindă și-o duce acasă.

Se întâlnește Sasul cu Ion, la vre-o câteva zile.

— Moi Hioane, drept avut tu, tot numai un Dumnezeu avut. La An-nou al nost gesit io o secure, acum la An-nou al vost dus securea dela mine. Vrut Dumnezeu așa: La An-nou al nost dat, la al vost luat. Tot un Dumnezeu avut.

Furtuni și nefericiri pe mare. În numărul trecut încă am dat știre despre furtuni, cari au bătut în mai multe părți. Acum ne vin știri despre furtuni, cari au fost pe mare și au scufundat vapoare. Așa vaporul „Lemte“ a fost înghițit de valuri cu patruzeci și cinci de matrozi cu tot.

Intr'alt loc vântul a răsturnat luntri, cari erau pline cu pescari și alte multe nefericiri au fost în urma marilor furtuni din timpul din urmă.

Ceapa medicament (doctorie). Un medic francez recomandă cu tot dinadinsul celor bolnavi de răunchi să mănânce ceapă crudă, care curăță răunchii și beșica mai bine decât orice alt leac.

Glumă de Anul-nou. Mulțumesc lui Dumnezeu, frate, zise un tovarăș, către celalalt, că am scăpat de anul 1913. Mie anii fără soț îmi aduc numai nenoroc.

— Din contră, frate, eu mă tem de anul 1914, care e cu soț.

— Cum așa?

— Așa, că am promis Linei, că o iau de nevastă, dar am tot amânat cununia, ca să ne cununăm în an cu soț.

— Ei, apoi, are să-ți aducă bucurie Anul-nou!

— Ce drac de bucurie, când tot trebuie să mă cunun cu ea!?

Spre știre.

Acei abonați vechi cari din cine știe ce motive n'ar mai dori să aboneze și pe viitor foaia noastră, — sunt rugați a o trimite înapoi, ca astfel să știm să li-o oprim îndată. Noi nu silim pe nimenea s'o aboneze, iar trimiterea înapoi nu costă nimic. E de ajuns a spune poștarului, când o aduce, că s'o trimite înapoi, fără a rupe fașia de pe foaie, ci să se scrie pe fașie „n'o mai abonez“. Asta nu costă nimic, iar noi știm să nu mai trimitem foaia.

O bună ocazie este la reînnoirea abonamentului pentru foaie, ca fiecare abonat să comande atât pentru el cât și pentru alți prietini, încă câteva călindare, scriind pe cupon câți bani trimite pentru foaie și câți pentru călindare. Prin aceasta trimite banii mai ușor. Cuprinsul bogat al „Călindarului Poporului“ l'am publicat în foaia de Crăciun. În acest număr nu s'a putut publica din lipsă de loc. Cumpărați cu toții „Călindarul Poporului“, care e pe un preț bagatel în asemănare cu bogatul și interesantul lui cuprins! Costă 40 bani, iar cu trimiterea pe postă 5 bani mai mult.

Viața socială.

Petreceri.

Societatea de gimnastică și sport „Șoimii“ din Sibiu invită la *Petrecerea* ce o aranjează cu concursul Doamnelor române din Sibiu în preseara Anului-nou la „Unicum“. Programul serii va cuprinde multe și variate producțiuni, la cari și-au dat binevoitorul concurs distinse puteri artistice. După producțiuni urmează tombolă și dans. Inceputul seara la orele 8. Prețul de intrare: Locul I 3 cor., locul II 2 cor., loja 10 cor., lojele din dreapta 14 cor. Venitul curat e destinat pentru fondul ziaristilor români. Suprasolviri se primesc și se chitează pe cale ziaristică. Bilete se pot prenota la Librăria Arhidiecezană.

Corpul învățătoresc dela școala gr.-or. română din Avrig invită la *Producțiunea muzicală-teatrală* ce o va aranja cu tinerimea școlară Duminecă în 29 Decembrie st. v. 1913 (11 Ianuarie st. n. 1914), în sala cea mare a hotelului comunal din Avrig. Inceputul seara la 8 ore. Programul cuprinde 8 puncte, între cari: „Capra cu trei iezi“, piesă teatrală în 3 tablouri de Radu Prișcu și „Nunta țărănească“, comedie într'un act de V. Alexandri. După producțiune urmează joc.

Comloșul mare. Sub patronajul agenției „Astra“ din Comloșul-mare, cu concursul prețios al dlui Vasile Goldiș, al corului seminarial al teologilor și pedagogilor din Arad, a corului mixt gr.-ort. român din B.-Comloș, a tinerimei studioasă și a inteligenței din loc, se aranjează Marți, în 7 Ianuarie v. 1914 (ziua și sara de sfântul Ioan) festivități închinat eroului nostru național *Aurel Vlaicu*. Și anume înainte de amiază: 1. La liturgie dela „Sfânt“..... cântă: Corul sem. din Arad. 2. După sf. liturgie: Sfințirea steagului Aurel Vlaicu. 3. „Prorocul“, de Trifon Lugojan, cântă Corul seminarial. — După amiază: La orele 2 $\frac{1}{2}$, în localul Agent. „Astra“ din loc se ține șezătoarea literară cu desvălirea portretului lui Vlaicu-Goga, după următorul program: 1. Deschiderea șezătorii. 2. „Rolul păturilor de jos ale poporului în istorie“, vorbește dl Vasile Goldiș din Arad. 3. Opereta „Crai nou“, de Porumbescu, execută muzica lui Petru Bieș, din Simicloșul-mare. 4. Viața și moartea lui Aurel Vlaicu, vorbește Dr. Stefan Cioroian. 5. Dezvălirea tabloului-portret a lui Vlaicu-Goga, desemnat de Teodor Bucurescu. Ramul artistic lucrat, e făcut de sculptorul bănașan Iuliu Bosioc din Berliște. 6. „Pui de lei“ de Vidu, cântă: corul gr.-or. român B. Comloș. 7. „Vlaicu“ poezie de Maria Cunțan. Decl. Vasile Medrea stud. teolog anul III. 8. „Tu te duci bade să-race“, de Brediceanu, cântă Simeon Bălan. La șezătoare în loc de bilete de intrare se vând icoane cu chipul lui Vlaicu, al căror venit se adaugă la „Fondul Aurel Vlaicu“. — Seara. La orele 8 în localul Ospătăriei mari, se aranjează: teatru, concert și jocurile „Călușerul“ și „Bătuta“, iar cu „Hora Carmen“, se ncepe jocul până la zori. Se va reprezenta: „De pe urma beției“, comedie în 2 acte de Rădulescu N. Nieger și „Ultima sticlă“, comedie în 1 act de —. Urmează apoi concert sub conducerea dlor Cornel Givulescu și Petru Craiovean, învățător, iar după aceea urmează joc.

Reuniunea română de cântări din Bistrița invită la *Serata de Anul-nou* ce o aranjează Marți în 31 Decembrie 1913 st. v. (13 Ianuarie 1914 st. n.) în sala dela hotelul „Regele Ungariei“ la mese așternute sub conducerea dlui Hermann Klee. Inceputul la 8 ore seara. Intrarea de persoană 2 coroane. Membrii activi fără taxă. Ștudenții și școlarii cu preț redus. După miezul nopții urmează dans.

Tinerimea română din Rodbav invită la *Producțiunea teatrală* ce va aranja în 1 Ianuarie st. v. seara la 7 ore 1914, în sala comunală. Programul e următorul: 1. „Norocul lui Petruț“, comedie într'un act de Nicolae Hamzea. 2. Țiganul în căruță, dialog în versuri de E. Suci. 3. „Otrava femeiască“, comedie într'un act de Nic. Țințariu. După producțiune urmează joc.

ECONOMIE

Ingrijirea pășunilor.

Am spus, că bunăstarea sătenilor noștri nu atârnă numai dela averea nemisătoare, ci în mare parte și dela vitele ce le au. Cu cât vor fi acestea de soiuri mai bune și cu cât vor fi mai bine hrănite și îngrijite, cu atât le va crește prețul și prin urmare și bunăstarea celor ce le au.

Creșterea, îngrășarea și frumsețea vitelor, atârnă în mare parte dela hrana ce li se dă, și, mai cu seamă dela locul de pășune. Se pare însă, că sătenii noștri nu-și prea bat capul cu îmbunătățirea pășunatelor, cu toate că adeseori îi auzim plângându-se, că le lipsește pășunea pentru vite.

E adevărat, că în multe sate, locul pentru pășunea vitelor e puțin și rău. Dar și aceea e adevărat, că și puținul cât este nu e îngrijit, ca vitele totuși să poată avea hrana de lipsă.

Dacă am călători din sat în sat și am trece peste locurile de pășune, ne-am îngrozi de mulțimea spinilor și a măcăciunilor de tot felul. Am vedea pășunile crescute cu tufișuri și cioturi netrebnice, cari cuprind partea cea mai mare din pășunat. Dacă le-am putea pune lângă olaltă, ar cuprinde mai mult ca jumătate din locul de pășunat.

O altă scădere a pășunatelor sunt mușinoaele, cari se respiră, ca niște funduri de căldări, precum și mușchi cari săcătuesc iarba, prin aceia, că îi iau hrana din rădăcini.

O scădere și mai mare a pășunatelor este lipsa de apă. Setea e mai rea, decât foamea. Să fie pășunea cât de bună, dacă lipsește apa, vitele vor tânji de sete, vor slăbi și se pot și bolnăvi.

Primăvara, îndată ce a dat colțul ierbii, vedem, că cei mai mulți săteni își îndreaptă vitele la pășune. Un rău acesta, care nu se poate vindeca toată vara. Fiind pământul plin de apă, vitele fac urme, calcă iarba și strică pășunea întreagă, fără ca ele să-și găsească hrana trebuincioasă.

Noi ne-am înmulțit și e bine că ne-am înmulțit. În jurul nostru s'au înmulțit și vitele și ar fi bine să se înmulțască tot mai mult. Pășunea însă, n'a crescut, ba, pe unele locuri, din felurite pricini s'au împuținat. E de lipsă dar, să îmbunătățim pe cele ce le avem, ca astfel să putem da vitelor hrana de lipsă, nu numai iarna ci și vara, când au mai mare lipsă.

Socotiți numai cât loc cuprind mușinoaele, mușchii și măcăciunii, și veți vedea ce loc puțin rămâne pe seama vitelor. Căutați a delătura scăderile acestea ale pășunatelor și veți vedea că și plângerile se vor împuțina.

Iubiților săteni! Acum în timpul iernii, îndată ce îngăduie timpul, vă puneți pe lucru și cu puteri unite scoateți spinii și anărăcinii, răsăpiți mușinoaele și cu grapa de mușchi grăpați pășunile. Obliți gropile rămase în urma spinilor și goliștele le sămânați cu flori de fân ori altă sămânță de iarbă, pe care o veți cumpăra.

Fruntașii satelor noastre să ceară dela primăriile comunale, ca ele să facă rânduială pentru săvârșirea acestor lucrări. Nu sămânați lucrările acestea de pe o zi pe alta, că numai spre pagubă poate fi. Dar,

nici să nu vă îngroziți de săvârșirea acestor lucrări. Ele pot să vi să pară anevoioase, socotiți însă, cât poate să lucreze un singur om într'o zi și cât pot să lucreze 100 sau 200 de oameni. „Tot începutul e greu“. Într'un an vom lăsa o parte din pășunat și apoi la anul viitor altă parte, până vom curăți și aduce în bunăstare tot pășunatul.

Un om harnic poate să-și facă o fântână în curtea lui. Și-apoi, un sat în care sunt sute de oameni, să nu poată face 2 sau 3 fântâni în pășunatul vitelor lor? Ori să aducă pe țevi un izvor dintr'un loc mai îndepărtat? „Toate se pot, numai voință și pricepere să fie!“

Aceste sunt lucrări, cari se pot săvârși acum în timpul iernii, înainte de ce s'ar începe la lucrările câmpului. Străinii nu vor veni să ni le facă, tot noi va trebui să le facem și cu cât le vom face mai târziu, cu atât va fi paguba mai mare și lipsa mai simțită.

Pricina pentru care sătenii noștri scot vitele la pășune de cum dă colțul ierbii, este lipsa de nutreț. Pentru un car de fân, cu care s'ar putea ajunge până la sfântul George, strică pășunea de peste vară. Sunt și de aceia, cărora nu le lipsește nutrețul, dar învățul cel rău nu-i lasă să facă altfel. Lipsește și aici pricepera și înțelegerea. Cercați a scoate vitele la pășune numai la sfântul George, și, și atunci nu le lăsați să umble peste întreg pășunatul deodată, ci împărțiți-l în 3 sau 4 table și veți vedea folosul ce-l veți avea dela vite.

Ca cele mai bune pășuni pentru vite, sunt cele de pe locurile ridicate. Dacă sunt plantate cu arbori sau pomi roditori, sunt și mai bune. În căldurile cele mari, vitele au lipsă de umbră și răcoare, ca să poată mistui mâncarea.

Pășunile de pe lângă bălți sunt pline cu călbează. Cele de prin păduri sunt bune, dacă pădurile nu sunt prea dese. E bine, dacă pășunea se poate împărți după felul vitelor: viței, iepe fătate, vaci, boi, cai, bivoli, oi și porci.

Am arătat, cari sunt scăderile locurilor de pășune și cum, prin bună înțelegere și cu puteri unite, s'ar putea încurând delătura.

Frații noștri săteni, ar face un lucru cuminte, dacă ar asculta și ar urma sfaturile date. Pe calea arătată, ar putea delătura răul de care se plâng.

Fruntașii satelor, în bună înțelegere cu primăriile comunale, să caute a înfăptui lucrările despre care am vorbit și toate se vor îndreptă spre mai bine.

Poșta Redacției și a Administrației.

„Gazeta Română“ în Budapesta. Ne miră foarte mult faptul, că reproduceți într'un singur număr doi articoli economici *originali*, în estensiune de peste o pagină, *fără a indica izvorul*. Ce însemnează aceasta? — Nu suntem absolut contra reproducerii din ziarul nostru, dar așteptăm ca atunci să spuneți izvorul. Pentru că una este a reproduce o știre informativă sau ceva articolaj de reportaj, și cu totul altceva este a reproduce articoli speciali ai unui ziar. Ori doar să cugetăm că D-Voastră nu cunoașteți cele mai elementare reguli în ziaristică!?

A. M. în Bozovici. D-ta ești om grozav, altcum nu te-ai supăra, că ți-am trimis *de probă* un număr mai vechiu cu o săptămână. Ei bine, ce eră să facem, dacă n'am mai avut foi din săptămâna aceia, când ai cerut? De mai amănam câteva zile, până ieșia numărul cel proaspăt, poate încă te-ai fi supărat, că de ce nu te-am

servit mai grabnic? Ai curioase idei, fiindcă ți s'a trimis „o foaie bătrână“, în loc să cugeți, că numărul de probă poate fi orice număr, fiindcă și așa e *in cinste*.

I. S. în Zernești. Am cetit cu plăcere frumoasa D-Tale scrisoare, iar cele trimise încă le-am primit.

Abonatul 1933. Se 'nțelege de sine, că scrisoarea D-Tale ne-a cauzat o deosebită bucurie, iar dacă cu toate acestea încă nu ți-am răspuns, cauza este multa noastră ocupație în timpul din urmă. Fii însă liniștit, că cuprinsul celor scrise va ajunge acolo, unde trebuie. Asupra celorlalte întrebări vei primi răspuns în scris în curând.

Rugăm pe cetitorii noștri să nu ne iee în nume de rău, dacă în aceste zile nu le putem răspunde la fiecare îndată. Ne vin atâtea cereri și dorințe diferite, încât e peste putință a le implini toate momentan. Dar pe rând se face totul, fie că se dă răspuns în foaie sau prin scrisoare.

Editura și tiparul „Tipografia Poporului“,
Redactor resp.: Nicolae Bratu.

Târgurile de țară.

(Ziua târgurilor e după *calendarul vechiu*).

1 Ianuarie st. v. 1914: Deva, Lăpușul românesc, Lupșa, Șilimegi.

2 Ianuarie: Făget.

3 Ianuarie: Hidegkut.

4 Ianuarie: Mehadia, Murăș-Oșorheiu.

5 Ianuarie: Corond, Armeniș, Vaida-Recea.

6 Ianuarie: Baia mare, Criș, Lăpușul ung.

7 Ianuarie: Buza, Crasna, Jimborul-mare, Șarmașul mare.

8 Ianuarie: Bațon, Giula, Silvașul de sus.

9 Ianuarie: Cal.

10 Ianuarie: Bercaș, Luna.

11 Ianuarie: Buziaș, Miheș.

12 Ianuarie: Aiud, Brețcu, Ciuc-Cosmaș, Crișul săsesc, Ghialacuta, Huedin, Roșinău, Vârșeț.

13 Ianuarie: Canija mare, Chirpăr.

14 Ianuarie: Bateș, Ibașfalău.

15 Ianuarie: Birchiș, Hodoș, Micăsasa.

16 Ianuarie: Caransebeș, Goroslăul de pe Someș, Sebeșul săsesc, Zam.

În aceste zile se ține în comunele de mai sus târgul de mărfuri, pe când târgurile de vite, cai, oi, porci, etc. se țin, ca de obicei, cu 1—2 zile mai înainte.

Loc deschis.

Din Budapesta. Cine are orice afacere în Budapesta să-i scrie dlui L. Olariu, funcționar în ministeriu. D-sa a deschis în Budapesta un birou de informații pentru Românii din provincie ca să-i scape din mâinile agenților jipuitori.

Cine vrea să-și cumpere motoare bune, ori vre-o moară, ori alte mașini să-i ceară sfatul dlui Olariu. Cine are ceva de vânzare, cine are lipsă de un împrumut ieftin, cine are orice altă afacere în Budapesta, să-i scrie dlui Olariu, căci va fi îndreptat spre bine și va primi deslușiri corecte.

La dorință trimite gratuit planuri de mori, cataloage de motoare și alte mașini. Adresa: L. Olariu, Budapesta, II., Margitkört 11.

*

Doamnele aparținătoare țerii noastre, posedă dela natură un teind delicat, dar nu cam rezistibil contra frigului și arșiții soarelui. Pentru scutirea pielii de arsuri de soare, crepături, bubulite iscate din căldură, pistrue de soare să recomandă spre folosire pentru toaletă zilnică Crème Simon, Poudre de riz și Savon Simon. Să nu se schimbe însă cu alte Creme. De căpătât la J. Simon Paris și în farmacii, drogerii și parfumerii etc.

Nr. 1504/913 not. 1518

Publicațiune.

Comuna Roșia săsească (Veresmart), exarândează prin licitație publică pășunatul comunal din „Oberfeld“, pe timpul din 1 Februarie 1914, până la 31 Decembrie 1916. Licitația se va ține în 18 Ianuarie 1914 la 2 ore după amiază. Prețul strigării 2500 cor., vadiul 250 cor. Oferte în scris încă se primesc până la începerea licitației publice. Condițiunile mai de aproape se pot vedea în cancelaria comunală.

Veresmart, la 27 Dec. 1913

Primăria comunală.

Publicațiune.

Biserica gr.-cat. din Vurpăr (Vurpód) exarândează pe calea licitațiunii publice, care se va ține în 1 Februarie st. n. 1914, la 2 ore p. m. în școala gr.-cat., **șiglăria** aflătoare în hotarul numit „După Cepe“, pe un period de 10 ani, începând cu 1 Februarie 1914.

Prețul de strigare 100 cor. Vadiu 10%. Condițiunile de licitare se pot vedea oricând în cancelaria parohială gr.-cat. din Vurpăr (Vurpód).

Vurpăr, la 24 Decembrie 1913.

Ioan Rinea, Ionu Borghină,
preot gr.-cat. prim curator.**Exarândare de pășune.**

Oficiul parohial evanghelic din Mercurea, exarândează pășunatul ei, în mărime de circa 430 jugăre, pe timp de 6 ani, și anume din 1 Ianuarie 1914, până în 31 Decembrie 1919. Prețul strigării 3800 cor. Vadiu 380 cor. Licitațiunea va avea loc **Sâmbătă, în 24 Ianuarie la 10^{1/2} ore** înainte de amiază, în cancelaria primăriei comunale.

1519

Condițiunile se pot vedea la oficiul parohial ev. din Mercurea.

Mercurea, în 6 Ianuarie 1914.

Presbiterul evanghelic.

Ca econoamă

se poate ocupa un loc, unde respectiva va putea eventual să rămână și pentru totdeauna. Religiuina nu hotărăște. Doritoarea să adreseze scrisoarea la administrația „Foi Poporului“, de unde mi-se va trimite mie și apoi ne vom înțelege.

1368

40 hectolitri

vin vechiu, curat și ieftin, precum și mai multe buți, sunt de vânzare la dl B. Pop Hărșanu în Sibiu (Nagyszében), strada Cisnădiei Nr. 16, etajul II.

1502

Vânzare de moară.

Duminecă în 25 Ianuarie 1914, după amiază la 2 ore, să va vinde la fața locului prin licitație benevolă (privată) celui mai bun oferent, **moara cu două pietri**, mânăta cu motor de benzin și aflătoare în comuna Bârgăș.

Condițiunile de plătire sunt favorabile; alte condițiuni mai amănunțite să pot primi dela proprietarii Câmpean și Costea în Bârgăș.

Bârgăș, la 8 Ianuarie 1914.

1521

Illustrate

pentru

**Crăciun
Anul nou
Gratulații
și Porturi
naționale**

se află în mare alegorie la

LIBRĂRIA

FOAIA POPORULUI

Casă pentru prăvălie de arândat

se află în comuna Cioara, (Alsócsőra) comitatul Alba-inferioară (Alsófehérmegye), în centrul comunei. Casa e nouă și constatătoare din 4 odăi, dintre cari 2 la stradă și 2 în curte, precum și 1/4 jug. grădină, Edificiul e modern, peste drum de școala gr.-or. Comuna are 2200 suflete și e depărtare de 4 kilometri de tren, oficiul notarial în loc, gendarmerie și oficiu postal de asemenea. Să recere om onest și să fie român.

Pentru detaluri a se adresa la subscrisul Iacob Maierescu.

1497

Casa

din Sebeșul-săseșc (Szászsebes), strada Grecilor Nr. 23, constatătoare din 5 odăi, 1 prăvălie, culină, pivniță, 1 atelier (lucrătoare) mare, grajd, magazin de cereale împreună cu curte și grădină mare, **se vinde** din mână liberă, eventual se încheiază cu 1 Maiu 1914.

1513

De vânzare.

În orașul Vârșeț, (Versecz), să află de vânzare din mână liberă, **o casă** împreună cu licență de crăsmărit, casa constă din 6 odăi, pentru locuit, 1 odaie mare pentru crăsmă, 2 bucătării, 1 șopru mare, 1 grajd mare pentru 40 capete de vite, 1 pod și 2 cotețe. Doritorii să bine voiască a se adresa la proprietarul Dușan Petrovics în Versecz, Strada Zmaiovanovici.

1491

**Dentist
Virgil Muntean**

SIBIU

Str. Urezului (Reisnergasse) 17

Pune dinți

în cauciuc și de aur cu
— prețuri moderate. —

**Lemne de fag
pentru foc prima**

În blane neplutite pe vagon (10 000 kilograme greutate) cu cor. 200.—
1 stângin (blane de 1 m. lungi) „ 40.—
1 stângin blane de 1 m. lungi tăiate și crepate „ 44.—
1 stângin lemne de stejar în blane aduse acasă „ 30.—
Butuci din lemne de foc moale în vagoane sau în mic, recomandă
cu toată stima

Eduard ZimmermannSibiu, Strada Gării (Bahngasse) 4
1430 Telefon Nr. 280.**O moară**

mânăta cu motor de benzin, 12 puteri de cai, cu 2 petri, locuță pentru morar, curte proprie, să vinde din mână liberă. Doritorii să se adreseze la Petru Sopa și consoții în Fofeldea Nr. 36 (Höföld, u. p. Ujegyház). 1483

Crăsmă de vânzare.

În Sibiu, să află de vânzare **o casă cu drept de licență** Casa constă din 5 odăi și culină.

Ofertele sunt a se trimite la adresa, E. G. 3000, postrestante Nagyszében. 1500

Mare succes

au inseratele în „Foia Poporului“ unde sunt cetite de mil de persoane de pretutindenea din toate țările și din toate cercurile sociale, atât inteligență cât și popor.

De aceea „Foia Poporului“ este cel mai potrivit organ pentru publicarea a tot felul de inserate: pentru ocuparea sau căutarea unui post, apoi pentru vânzări, arândări, cumpărări, deschideri de prăvălii și alte instituțiuni, cum și anunțarea a tot felul de mărfuri și articli ce trebuiesc persoanelor singuraticesau în familie. — Informații asupra prețului inseratelor se dau cu plăcere la

Administrația

„FOIA POPORULUI“

CASSA DE PĂSTRARE (REUNIUNE) ÎN SĂLIȘTE**AVIZ**

Cassa de păstrare (reuniune) în Săliște primește depunerile spre fructificare cu **5 + 5^{1/2}%**

după mărimea sumei și termenul de abțicere. Darea de interese o plătește institutul. :::::

1123

Direcțiunea

paste de dinți

KALODONT

apă de gură

O moară de vânzare

se află în apropiere de Mediaș. Moara e mânăta cu motor de ulei, 12 puteri de cai, care motor se poate folosi și la îmblătit. De asemenea se mai află de vânzare **o curte cu casă** de peatră, aflătoare în comuna Buia sub Nr. 37, dimpreună cu o moște de 8 jugăre și o viie de aproape un jugăr. Doritorii să se adreseze la Florea Pavel morar în Bălcaciu (Bolcács, Kiskükülömegey). 1514

Caut companist

pentru valorizarea unei invenții, care va înlătură nefericirile zilnice la trenuri; cu această invenție să poate câștiga o avere mare! Oferte cu devizia „Avere mare“ sunt a se trimite la Administrația „Foia Poporului“ în Sibiu. 1512

Prăvălie de vânzare.

O prăvălie bine asortată cu băcănie și manufactură într'o comună mare, cu jur mare românesc, din cauze familiare se află de vânzare. Doritorii să adreseze scrisorile la Administrația acestei foi, de unde se vor trimite respectivului. 1495

Moșie de exarândat.

Un complex de circa 110 jugăre răt, pământ arător și cositor, de clasa primă, pe lângă arândă convenabilă, să capătă imediat, pe hotarul comunei Chirileu. Doritorii să se adreseze la v. Victoria Moldovan în Chirileu (Kerelő), p. u. Kerelő-Szentpál. 1507

Un ucenic

... de 14—15 ani, din familie cinstită, să primește momentan în prăvălia de manufactură și coloniile alui Dumitru Oprean, comerciant în Mercurea (Szerdahely Szabon megye), cei cari pricep limba maghiară sau germană vor fi preferați. 1478

Beutură excelentă și cu gust bun care produce sange. — Recomandă de medici contra boalei de anemie, lipă de sange, nervositate, reconvalescență. Influență producerea sangelui, întărind muschi și nervii, dă apetit fără a avea ceva urmări neplăcute asupra stomacului sau la dinți.

Prețul unei sticle mari Cor. 200, una mică Cor. 70. Se capătă în toate apotecile.

Depozitul principal la: **GUIDO FABRITIUS**, apotecar în Sibiu.

... cel mai bun

călcăiu de gumă

Reprezentanță pentru Sibiu și împrejurime

A. Henrich & W. Müller, Sibiu

Banca generală de asigurare mutuală „Transsylvania”

asociație cu garanție limitată în Sibiu (Nagyseben)

recomandă încheierea de

asigurări pe viață în cele mai culante condiții de polițe (pentru învățători confesionali și preoți români avantajii deosebite).

Ca speciale combinații deosebit de favorabile sunt de notat:

Asigurări mixte cu rebonificare garantată de interese de 3%.

Asigurări simple și mixte cu participare de 40% la câștig. Asigurări mixte cu solvirea necondiționat de două ori a capitalului.

Asigurări de foc deosemeni cu premii foarte ieftine!

Dela fondarea „Transylvaniei”, sau plătit prin acest institut:

Capitale asigurate pe viață	K	5.458,689.43
Pagube de incendiu		5.456,645.67
In total a fost la Transsyl- (asig. pe viață)		11.740,710.—
vania la 31 Dec. 1912 (asig. de foc)		133.667,241.—
Capital de fondare și rezerve		2.803,400.—

Informațiuni și prospecte să dau în orice moment gratuit la Direcțiune și la toate agenturile.

Persoane pricepute la afaceri de asigurare (achizitori) cari au legături bune la oraș și în provincie, să primească la serviciu totdeauna în cele mai favorabile condițiuni.

„Hai să dăm mână cu mână, Cei cu inima română!”

Deschidere de prăvălie!

Am onoare a aduce la cunoștința onoratului public românesc și în special a onoratei preoțimi și învățătorimi, că mi-a reușit să cumpăr casele cu

vestita prăvălie „la Gligor” din SIBIU, Piața mică,

și pe care mi-am asortat-o cu toți articlii de manufactură atât pentru dame și domni, cât și pentru țărani și țărance.

Din cauza procesului ce l-am avut cu orașul, stând prăvălia mai multe luni închisă rog pe onorații preoți din jurul Sibiului, să binevoiască a recomanda prăvălia mea credincioșilor din comuna Domniilor.

Cu deosebită stimă

Teodor Doboiu.

1465

Croitorie de costume săliștenesti!

Am onoare a aduce la cunoștința Onor. public din loc și jur, că dispun în Sibiu, Strada Faurului Nr. 6 (Schmiedgasse) de o Croitorie pentru haine bărbătești și haine (costume) țărănești pentru femei (în porți săliștenesc) toate executate artistic din materiile cele mai durabile.

În depozitul meu se află totdeauna costume complete gata, iar la caz că nu corespund dorinței cumpărătorilor, se pot pregăti altele în timpul cel mai scurt.

La dorință dau împrumut costume complete pentru baluri, serate, oșpețe, fotografări etc., pe lângă prețuri convenabile.

Spre orientarea celor interesați mai adaug, că șatra mea, afară de Sibiu, se mai află pe la toate târgurile mai mari din comitatele Sibiu, Făgăraș, Alba-Inf., Hunedoara și Cărnave. — Pentru comande cât mai multe, rog Onor. Public a-mi oferi binevoitorul sprijin.

Serviciu solid, conștiințios! Prețuri foarte moderate!

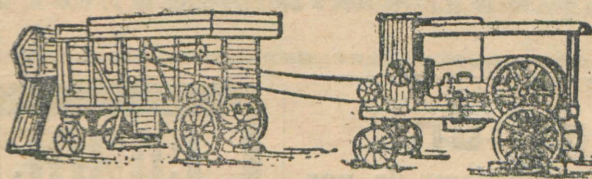
cu toată stima

M. G. Crișan.

AGRICOLA întreprindere de mașini agricole și motoare

BUDAPEST, V., Kóráll-utca 9

Ce e bun e și ieftin!

Ce e bun e și ieftin!

Tot felul de ulcui și curele

Motoare de ulei brut originale șvediane și originale Diesel pentru instalațiuni de mori și pentru alte scopuri industriale.

Motoare de benzin și ulei brut pentru garnituri de teierat, cari funcționează în toată țara spre deplină îndestulare a cumpărătorilor.

Se află pururea în depozit.

Prețuri moderate. — Condițiunile cele mai favorabile de solvire în rate pe mai mulți ani. — Catalog de prețuri și deslușiri de specialitate se dau la cerere gratuit și franco.

— Corespondență românească. —

Tot felul de articoli tehnici

Depozit bogat sortat!

1305

A. Henrich & W. Müller

Prima fabrică de piele sibiană

Sibiu, Bachgasse Nr. 3—5,

și recomandă fabricatele lor precum: tălpi pentru opinci din piei întregi de boi și bivoli, Vaches-Croupens și tălpi de bivol cu margini și fără margini în diferite calități.

Mai departe se află în depozitul fabricii un mare asortiment în Părechi de opinci tăiate pentru femei, bărbați și copii. Brandsohlkipsen și diferite bucăți de tălpi căzute. Piele de vacă de vachș, lucii sau și în pregăteala lor Pittlinguri de vachș, Kipse de vachș, Piele de vițel de vachș,

Piele crepate de vachș, Boxpittlinge, Mastboxe, Roxcalf, Chevreaux în diferite fărbi și fabricate. Piele de oaie în fărbi diverse. Căptușeli de oaie. Asortiment bogat în toate necesitățile aparținătoare pantofăritului și cismăritului și în calapoade.

Călcăie de gumă.

Difevite lacuri, creme și mijloace pentru conservarea ghetelor. În despărțământul nostru propria să pregătesc, la dorință și după măsură, toate părțile de sus la ghete (fețe) prompt și pe lângă prețurile cele mai ieftine.

Prețuri solide!

Fabricate proprii!

Serviciu contabil exact!

500.000 de pași

poate umbra cu așa o păreche de papuci sau cizme, cari sunt cumpărate din atelierul meu sau sunt provăzute cu numele **GEORGE LIMPEDE**

Gratis reparare orice încălțăminte socotind dela cumpărare 3 luni, dacă în acest timp e de lipsă ceva reparare.

GEORGE LIMPEDE

SIBIU

Piața Brânzei Nr. 9

NEIGE DE FLEURS e cea mai nouă și științific lucrată

Cremă pentru mâni și față
și cea mai bună mijlocire igienică a timpului prezent.

Tuba 80 fileri De vânzare în tot loc. Doza cor. 1.60

8 zile de probă

trimite la ori-și-cine cu rambursă din orologioarele de mai jos (în care timp se pot schimba ori cere banii retur) și anume:

Orologiu american de nickel	cor. 2.80
patent Roskopf	cor. 3.—
american Goldin	cor. 3.50
de tren Roskopf	cor. 4.—
Roskopf cu 2 capace	cor. 4.50
lat	cor. 5.—
cu 2 capace, imitație de argint	cor. 6.—
de aur 14 carate	cor. 18.—
original Omega	cor. 20.—
deșteptător de concurență, 12 cm. înalt	cor. 2.—
marca Junghaus	cor. 3.—
cu cadran Radium	cor. 4.—
Radium, cu 2 clopote	cor. 5.—
cu muzică	cor. 6.—
pendulă, 75 cm. înalt	cor. 8.—
cu sunet de clopot	cor. 10.—
cu automat de muzică și baterie	cor. 14.—
rotund cu deșteptător	cor. 6.—

Garantie pe 3 ani în scris. — Trimiterea prin rambursă.

Max Böhnel, = WIEN, IV. =
Margarethenstrasse 27/750
1405 Lista de prețuri originală de fabrică se trimite gratis

Ludovic Ferencz
croitor de bărbați
SIBIU, strada Cisnădiei Nr. 12
recomandă p. t. publicului
cele mai noue stofe de
toamnă și iarnă în mare
asortiment.

Noutățile
sosite chiar acum, pentru haine
de bărbați stofe englezești,
franțuzești și indigene, din
cari se execută după măsură cele
mai moderne vestimente precum:
Sacko, Jaquette și haine de
salon, cu prețuri foarte moderate.

Deosebită atențiune
merită noutățile de stofe pentru
pardisiuri și „Raglam“, cari
se află totdeauna în deposit bogat.

Asupra reverențelor confecționate în atelierul meu, îmi permit a atrage deosebită atențiune a On. domni preoți și teologi absolvenți. — În cazuri de urgență confecționez un rând complet de haine în timp de 24 ore. — Uniforme pentru voluntari, cum și tot felul de articli de uniformă, după prescripție croitura cea mai nouă.

In loc de cor. 12.—
numai 5.—
Coroane

000 părechi de ghete cu băeri, conform desenului de sus, tot din piele bună și talpă tare bătută cu cuie, cari au fost comandate pentru a se trimite în Balcani dar au rămas înapoi din cauza războiului. De aceea acum sunt silit a le vinde părechea sub prețul ce mă costă, adică **cor. 5.—** Se pot comanda numai cu **cor. 5.—** păta pentru domni și dame în toate mărimile. Trimitere cu rambursă.

Exporthaus „Perfekt“
Wien, VII., Neustiftgasse 137/55

Cine vrea un orologiu în cinste?

Pentru a face eminențele noastre orologioare de buzunar pretutindena cunoscute, distribuim într'un oarecare mod 5000 bucati orologioare gratuite.

Trimiteți adresa exactă, numai pe o carte postală, la fabrica de orologioare:

Jak. König
Wien, III/2 Postamt 45,
Fach 399.

Binecunoscutele resturi de Moravia
Rechii de dame din Loden
sunt ieftine și se află în cea mai bună calitate numai la firma

I. Ingrowitzer Webwarenzeugung
JOSEF MASIK
în INGROWITZ, Mähren (Austria).
Aceste stofe de lână (Loden) sunt o marfă minunată pentru revânșatori, de oarece sunt foarte lubite de dame. — Cereți oțerte. 1232

Correspondență Germană

Capital social Coroane 1,200.000.
Telefon Nr. 183 Postsparecasă ung. 29.349

Banca generală de asigurare
societate pe acții în Sibiu — Nagyszeben

este prima bancă de asigurare românească, înființată de institutele financiare (băncile) române din Transilvania și Ungaria.

Prezidentul direcțiunii: **PARTENIU COSMA**
directorul executiv al „Albina“ și prezidentul „Solidarității“

Banca generală de asigurare
face tot felul de asigurări, ca asigurări contra focului și asigurări asupra vieții în toate combinațiunile. Mai departe mijlocește: asigurări contra spargerilor, contra accidentelor și contra grindinei. Toate aceste asigurări BANCA GENERALĂ DE ASIGURARE le face în condițiile cele mai favorabile. Asigurările se pot face prin orice bancă românească, precum și la agenții și bărbății de încredere ai societății. — Prospecte, tarife și informațiuni se dau gratis și imediat

Persoanele cunoscute ca vizitatori buni și cu logători — pot fi primite oricând în serviciul societății

BANCA GENERALĂ DE ASIGURARE
dă informațiuni gratuite în orice afaceri de asigurare fără deosebire că aceste afaceri sunt făcute la ea sau la altă societate de asigurare. Cei interesați să se adreseze cu încredere la:

Banca generală de asigurare
Sibiu-Nagyszeben — Edificiul „ALBINA“

Viță americană altoită precum și viță americană pentru altoit, în țară rădăcini, în diferite variații furnizează renumita și de mulți ani recunoscută ca cea mai de încredere pepinieră.

Fr. Caspari
Mediaș — Medgyes (Nagyküküllő vm.)
Serviciu conștiințios. — Soluri garantate.
Catalogul se trimite la cerere gratis și franco. În catalog sunt publicate mai multe scrisori de mulțumire, primite din toate părțile țării, astfel că înainte de a face comanda, oricine poate cere informațiuni în scris sau verbal de la dnl. proprietari cari mi-au trimis acele scrisori și se pot convinge astfel de absoluta încredere ce o pot avea în firma de mai sus. 1314

Hagerbräu

FRAȚII HAGER
= Bererie în Sibiu =

recomandă escelețele și durabilele
Beri pentru export

Bere albă Lager
și
Bere Bock

...
Serviciu cu prețuri moderate!!

Hagerbräu

1078

La comanda delo orice firme, despre care ai aflat din Foaie, să amintesti totdeauna, că ai cetit inseratul respectiv în „Foaia Poporului“ ca astfel să fi servit bine, grabnic și lajos